

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริม
การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพระบบทวิภาคี
ของ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษา
เพื่ออาชีพระบบทวิภาคี

ของ
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายทรงเดช เสมอคำ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายอน กาจกระโทก
เลขานุการคณะกรรมการ

นายเฉลา พวงมลัย
โฆษกคณะกรรมการ

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก ู้ด เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมการ

พลเอก สลีน ทองกัถ์
กรรมการ

นางสุนี จึงวิโรจน์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมการ

นายรณวิทย์ ปริญัตตรสกุล
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/(ร ๔๙)

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษา
เพื่ออาชีพระบบทวิภาคี

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนา การศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายออน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๑. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๔. นายรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล	กรรมการ

บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพระบบทวิภาคี เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว ต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

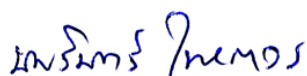
สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรธนี ปินตาวงศ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นายพนรินทร์ ไทยถาวร)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : edu.senateth@gmail.com

นพนรินทร์ พิมพ์

อำพรธนี/เจตจำนงค์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพระบบทวิภาคี
สำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพระบบทวิภาคี” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาตามคำสั่งที่ ๑๘/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง
๓. นายวีระศักดิ์ พุตระกูล	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง
๔. นายสัมพันธ์ เย็นสำราญ	อนุกรรมการ
๕. นายสถิต สำราญสุข	อนุกรรมการ
๖. นายทิวา แจ่มสุข	อนุกรรมการ
๗. นางสาวชมพูนุช บัวบังศรี	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวราการ	อนุกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์อนุชัย รามวงษ์กูร	อนุกรรมการ
๑๐. นายวิรัตน์ อัครวานุวัตร	อนุกรรมการ

๑๑. นางอร่ามศรี อาภาอตุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายคม แร่งสูงเนิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายกมล พิณรัตน์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล พุฒคำ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายทวีศักดิ์ คิ้วทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้ กฎหมาย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย เพื่อนำผล การพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง การเดินทางไปศึกษาดูงาน การสะท้อนประเด็นปัญหาจากผู้ที่คณะอนุกรรมการ เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา ในประเด็นดังกล่าว รวม ๖ ครั้ง ดังนี้

- การประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕
- การประชุม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕
- การประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖
- การประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๖
- การประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖
- การประชุม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาและการบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

(ค)

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยพณิชยการเซตุน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีพังโคนพณิชยการ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีการโรงแรมและการท่องเที่ยวไทย อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี เขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ ณ บริษัท อาซาฮีแมชชีน จำกัด อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือนครศรีธรรมราช อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่อาชีพ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ณ ศูนย์การเรียนรู้ บริษัทในกลุ่มสมบุญ แอ็ดวานซ์เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) (Somboon Learning Academy) และสถานประกอบการในเครือบริษัทฯ นิคมอุตสาหกรรม อมตะซิตี้ ตำบลมาบยางพร อำเภอบลวักแดง จังหวัดระยอง

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ ศูนย์การเรียนรู้ True Digital Academy โครงการ ทรุติจีทีพาร์ค ทรุ ดิจิทัล อคาเดมี แคมป์ส ถนนสุขุมวิท เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวันดี แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ บริษัท ภูพานเฮ 2021 (ไทยแลนด์) จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์การนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์การนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ณ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์การนักวิชาชีพ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ ปัญหาประดิษฐ์เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ณ อาคารสำนักงาน บริษัท เลิศวิลัยแอนด์ซันส์ จำกัด เขตบางแค กรุงเทพมหานคร และศูนย์บูรณาการระบบอัตโนมัติ ถนนเศรษฐกิจ ๑ ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษา ณ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ณ วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

(จ)

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเรียนคู่งาน
- งานคู่เรียน และการจัดหลักสูตรการเรียนรู้อุปกรณ์งานทำโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล” ณ สถาบันเทคโนโลยี
จิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ
และ การพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) ณ วิทยาลัย
พณิชยการธนบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิต
และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี เขตบางกอกใหญ่
กรุงเทพมหานคร

๒.๓ การจัดการเสวนา

- การจัดการเสวนาเกี่ยวกับการรับฟังข้อสรุปว่าด้วยการติดตาม เสนอแนะ และ
เร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาด้านยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ
(๔ ภูมิภาค) ณ โรงเรียนวัดป่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

- การจัดการเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางและกระบวนการ
บริหารจัดการอาชีวศึกษา (แบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Cisco Webex Meeting) เมื่อวันที่ ๒๗
ตุลาคม ๒๕๖๔

- การจัดการเสวนาเพื่อติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา
ไปสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษากับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ โรงแรม บีเค เพลส บึงกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

- การจัดการเสวนาเพื่อติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา
ไปสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษากับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ โรงแรมธรรมรินทร์ ธนา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

- การจัดการเสวนา เรื่อง การติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการศึกษา (กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ณ ห้องประชุมแกรนด์บอลรูม โรงแรมเนวาด้า
คอนเวนชั่น ชั้น ๒ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

๒.๔ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อบังคับ /นโยบาย /ยุทธศาสตร์ /ประกาศ /หลักเกณฑ์

๑) ข้อบังคับวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐

๓) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

(ฉ)

- ๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙
- ๕) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๖) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓
- ๗) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี
(นายเศรษฐา ทวีสิน)
- ๘) นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวระบบทวิภาคี” โดยได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ แนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษา
ระบบทวิภาคี

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม

คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวระบบทวิภาคี” ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ตามรายงานทำนองนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแล้ว ขอได้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายอนง กาจกระโทก)

เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

การพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา ทั้งในเรื่องของหลักสูตร กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ แนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีรายได้ระหว่างเรียน มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จากการศึกษา พบว่า

๑) ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศใช้ ในส่วน ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง กฎ หรือ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว โดยเฉพาะในส่วนของจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ควรมี กฎหมายให้อำนาจในการดำเนินการส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ที่จำเป็นที่จะต้องกฎหมายที่ในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ แต่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากลับนำกฎหมายอื่น ที่มีอยู่ ทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน และประกาศคณะกรรมการส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน มาปรับใช้ในการจัด การศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยอนุโลมนั้น ซึ่งเนื้อหาสาระบางส่วนของกฎหมายข้างต้นนั้น ก็พอที่จะดำเนินการไปได้ แต่รายละเอียดขั้นตอน และกระบวนการดำเนินงานบางส่วนก็ยังเป็นปัญหา ต่อสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ดังนั้น สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒) การให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคี มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ที่มีความทันสมัยซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ซึ่งในสถานประกอบการจะมีความพร้อมในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการให้เข้ามา มีส่วนร่วมมากขึ้น จึงควรที่จะต้องมีกรจัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ออกมาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สถานประกอบการเกิดความตระหนักและมีความมั่นใจในเรื่องผลประโยชน์ ต่าง ๆ ที่ได้รับหากเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี

๓) ปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ความต่อเนื่อง ในการทำความร่วมมือจัดการศึกษากับสถานประกอบการ ซึ่งพบว่าเมื่อมีการโยกย้ายและปรับเปลี่ยน ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาใหม่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่งจะไม่ดำเนินการสานต่อ

ความร่วมมือกับสถานประกอบการเดิมที่ได้ทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ

๔) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครองต้องเข้าใจระบบดังกล่าวอย่างลึกซึ้งซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนที่ต้องการผลิตผู้เรียนเพื่อการมีงานทำ มีอาชีพ และมีรายได้ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เข้าสู่ระบบการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกัน ผู้ปกครองส่วนหนึ่งกลับไม่เข้าใจระบบการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีและยังเข้าใจว่าบุตรหลานของตนไม่ได้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ต้องไปทำงานในสถานประกอบการแทน

๕) สถานประกอบการที่มีการรับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และผู้เรียนในระบบทวิภาคียังไม่เข้าใจความแตกต่างกันของทั้ง ๒ ระบบ สถานประกอบการบางแห่งมีความกังวลว่าการรับผู้เรียนอาชีวศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะผิดกฎหมายแรงงาน โดยเฉพาะนัยที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้เข้าใจว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย จึงไม่ให้ความร่วมมือในการรับผู้เรียนเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระบบทวิภาคี โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

๖) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการจัดทำ “แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี” ตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้สถานศึกษา และสถานประกอบการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ และให้ครู อาจารย์ ผู้เรียน ตลอดจนผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน นั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์อย่างมากในการนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แต่การจัดทำแนวปฏิบัติดังกล่าว อาจจะไม่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด เพราะยังคงใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องฉบับเดิมของหน่วยงานอื่นโดยอนุโลม อาทิ เรื่องเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีของสถานประกอบการ กฎหมายของกระทรวงแรงงาน ทำให้ปัญหาทางด้านกฎหมายในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคียังไม่ได้รับการแก้ไข ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงจำเป็นต้องพิจารณาในการจัดทำพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีออกมาใช้เป็นการเฉพาะ ซึ่งจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ และจะแก้ปัญหาจากการนำกฎหมายอื่นมาใช้ในทางปฏิบัติจริง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในระบบดังกล่าวด้วย

จากการศึกษาเพื่อจัดทำแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับประเทศไทย ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระบบการศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า มีการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน แต่มีบริบทการจัดการศึกษาและวิธีการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ที่มีความแตกต่างกันบ้าง แต่ที่สำคัญและเป็นปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนระบบทวิภาคี ในทุกประเทศข้างต้น คือจะมีการออกกฎหมายในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการเป็นการเฉพาะ ดังนั้น เพื่อประโยชน์สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริม

การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพระบบทวิภาคีสำหรับประเทศไทย จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เร่งทำการศึกษาปัญหา ผลกระทบ และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สถานประกอบการ ผู้เรียน ผู้สอน รวมทั้งผู้ปกครอง จากการดำเนินการที่ผ่านมาของทุกสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัด รวมทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การจัดทำร่างกฎหมาย “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี”

๒) ดำเนินการจัดทำร่าง “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี” ตามขั้นตอนและแนวทางที่นำเสนอไว้ในบทที่ ๓ รวมทั้งพิจารณาออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมีกระบวนการที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๓) กำหนดแนวทางในการสร้างความเข้าใจที่จะทำให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา

๔) พัฒนารูปแบบการทำความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาร่วมกัน อาทิ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สมาคมโรงแรมไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการผลิตต้นระบบการผลิตผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

๕) จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกสถานศึกษาอาชีวศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้นำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวในรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศ

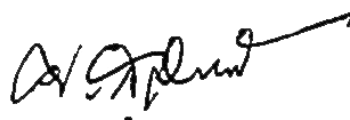
๖) ให้ความสำคัญในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในทุกช่องทางและทุกรูปแบบของสื่อ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเกิดการรับรู้ในวงกว้าง และเห็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

คำนำ

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพโดยให้จัดการศึกษาในรูปแบบดังนี้ ๑) การศึกษาในระบบ ๒) การศึกษานอกระบบ และ ๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ และบทบัญญัติมาตรา ๕๑ กล่าวถึง การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ อย่างไรก็ตาม กว่า ๑๐ ปี ภายหลังจากพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ประกาศใช้แล้ว ยังพบว่ามีปัญหา อุปสรรคมากมายในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยเฉพาะการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสนองต่อพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างครอบคลุม อาทิ ประเด็นเกี่ยวกับความต่อเนื่องในความร่วมมือของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การมีระบบการจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม เป็นต้น อนึ่ง เพื่อเป็นการลดระดับและแก้ปัญหาอุปสรรคดังกล่าวสมควรให้มีการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวระบบทวิภาคีขึ้นเป็นการเฉพาะ

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ตระหนักและเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่จะสามารถผลิตและพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่การมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษาได้ ดังนั้น เพื่อให้ระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีเดินไปได้อย่างเป็นระบบและมีกลไกรองรับที่ดีจึงจำเป็นต้องจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวระบบทวิภาคีขึ้นมาใช้บังคับเป็นการเฉพาะ อันจะทำให้การจัดการการศึกษาระบบทวิภาคีดำเนินการไปได้ อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิผลและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพที่ดีต่อนักศึกษาตามยุคสมัยทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

ขอขอบคุณอนุกรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาทุกท่าน ที่ได้ช่วยระดมความคิดเห็น และเสียสละเวลาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ โดยเฉพาะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้พยายามค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเท เสียสละและมีความอุตสาหะเป็นที่ตั้ง อันส่งผลให้การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างดียิ่ง

(รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร)
ประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๓)
คำนำ	(๕)
สารบัญ	(๗)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๔
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๔
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ	๕
บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	๗
๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	๘
๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	๑๗
๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	๒๓
๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี)	๒๖
๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)	๒๘
๒.๗ นโยบายการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	๓๑
๒.๘ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๓๒
๒.๙ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙)	๓๕
๒.๑๐ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	๓๗
๒.๑๑ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๖๓	๔๐
๒.๑๒ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง จัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี เขตพื้นที่	๔๔
๒.๑๓ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การฝึกงานหลักสูตร การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๕	๔๖
๒.๑๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗	๔๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
๒.๑๕ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘	๔๙
๒.๑๖ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน	๔๙
๒.๑๗ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน	๕๐
๒.๑๘ สรุปสาระสำคัญของรายงานการวิจัย รายงานการพิจารณาศึกษาและบทความที่เกี่ยวข้อง	๕๑
บทที่ ๓ แนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	๖๓
๓.๑ สถานการณ์ปัจจุบันและความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	๖๓
๓.๒ บทวิเคราะห์สภาพปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระบบทวิภาคี	๖๘
๓.๓ บทวิเคราะห์สถานการณ์และความต้องการกฎหมายการศึกษาระบบทวิภาคี	๗๒
๓.๔ แนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	๘๑
๓.๕ บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	๘๙
บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๙๓
๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๙๓
๔.๒ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๙๔
บรรณานุกรม	๙๗
ภาคผนวก	๙๙

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี มีผลทำให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นวัตกรรมนี้หมายถึงการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะทันต่อการเปลี่ยนแปลง นับเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเกษตร ปัจจัยหลักในการพัฒนา คือ บุคลากรที่มีทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ เนื่องมาจากค่านิยมของคนรุ่นใหม่ ที่เรียนจบระดับ ปวช. ไม่ประสงค์ที่จะทำงานในภาคอุตสาหกรรม ด้วยสาเหตุ 4D_s ได้แก่ Dirty (สกปรก) Dangerous (อันตราย) Difficulty (ยาก) และ Dignity (ศักดิ์ศรี) ซึ่งศักดิ์ศรี เป็นค่านิยมที่ผู้ปกครองและผู้เรียนให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาระดับ ปวช. ส่วนใหญ่ หรือเกือบทั้งหมด จะเข้าศึกษาต่อในระดับ ปวส. และเมื่อจบการศึกษาในระดับ ปวส. แล้ว ก็จะพยายามที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับสาขาที่เคยเรียนมาก็ตาม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามีการกำหนดเป้าหมายโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา ซึ่งกำหนดให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถานประกอบการ ดังนั้นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคประกอบการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและขับเคลื่อน อาทิ สภาหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และที่สำคัญคือภาคประกอบการ ทั้งในส่วน of สถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง รวมไปถึงกลุ่มธุรกิจ SME ทั้งในเรื่องการจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนจะเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

ในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการนั้น ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้สถานประกอบการทุกประเภทที่สนใจและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าว โดยสถานประกอบการใดที่เข้าร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือสังคมและประเทศในการจัดการศึกษาแล้ว ยังสามารถวางแผนการพัฒนากำลังคนในระยะยาว สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญและมีสมรรถนะตามที่สถานประกอบการต้องการได้ ดังนั้น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากระบบทวิภาคีจึงสามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการได้โดยไม่ต้องมีการฝึกงานหรือทดลองการปฏิบัติงานใหม่ แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้าน

เทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดด สถานประกอบการส่วนใหญ่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนระบบการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น โดยการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาทดแทนเครื่องจักรเดิม และเพิ่มสมรรถนะพนักงานด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้กับพนักงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ ในทางกลับกันกระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ยังคงใช้หลักสูตรเดิม การจัดการเรียนการสอนก็ยังเป็นรูปแบบเดิม ไม่มีการบูรณาการศาสตร์ใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น จึงเกิดเป็นค่านิยมตามมาโดยการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มีทักษะ มีความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข มีใจรักในการทำงานตั้งแต่กำลังเรียน โดยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อื่น และบูรณาการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนได้ตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและบริบทของอาชีพที่เกิดขึ้น และสถานประกอบการควรจะต้องเข้ามามีบทบาทในการกำหนดหลักสูตรและออกแบบหลักสูตรร่วมกันกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา รวมทั้งจัดการศึกษาร่วมกัน โดยยึดอาชีพหรืองานในหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติจริงเป็นหลัก มีลักษณะเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ แทนการใช้หลักสูตรเดิมที่มีลักษณะเป็นฐานวิชาการ โดยที่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย และเมื่อกำหนดให้หลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยการยึดอาชีพหรืองานในหน้าที่เป็นหลักแล้ว ผู้เรียนในระบบการศึกษาดังกล่าวควรต้องมีรายได้ระหว่างเรียนตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในหน้าที่และภาระงานในสถานประกอบการด้วย

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติพร้อมกันไป โดยฝึกในภาคปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ การจัดการศึกษาดังกล่าว ยังเป็นการเตรียมบุคลากรให้พร้อมเพื่อรองรับการขาดแคลนอัตราากำลังคนในอนาคต ซึ่งสถานประกอบการ ที่ร่วมจัดการศึกษาจะได้รับสิทธิประโยชน์ในทางภาษีหรือการลดหย่อนภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่ปัญหาสำคัญคือพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นการให้สิทธิสำหรับผู้ที่จะเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการในลักษณะของหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้นหรือที่เรียกว่า Training แต่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นลักษณะการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น การนำผู้เรียนเข้ามาฝึกในลักษณะดังกล่าวจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรหรือข้อกำหนดตามที่กระทรวงแรงงานกำหนดไว้ การขอลดหย่อนภาษีหรือใช้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจ และสามารถดำเนินการเรื่องดังกล่าวได้โดยตรง แต่การดำเนินการในส่วนดังกล่าวจะใช้การอ้างอิงและอาศัยการเทียบเคียงกฎหมายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาเป็นเกณฑ์ในการขอลดหย่อนภาษีให้กับสถานประกอบการ ซึ่งเมื่อมีการใช้กฎหมายดังกล่าวก็มีความจำเป็นที่ต้องเข้าสู่กระบวนการและดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนั้น

โดยหลักการสำคัญเกี่ยวกับการฝึกและรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ หมวด ๔ สิทธิประโยชน์ มาตรา ๓๓/๑ ซึ่งมีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๕ ที่บัญญัติในเรื่องดังกล่าว กฎหมายข้างต้นทั้งหมด ที่กล่าวถึงล้วนเกี่ยวข้องกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไม่มีกฎหมายระเบียบและหลักเกณฑ์ใด ๆ มารองรับการดำเนินการเป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตาม เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไม่มีกฎหมายให้สามารถดำเนินการได้เองเป็นการเฉพาะจึงจำเป็นต้องอาศัยกฎหมายและระเบียบข้างต้นของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในการขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ให้เดินหน้าไปได้ รวมทั้งประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ซึ่งสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีจำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้สถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาเกิดความลังเลสับสนในขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการตั้งแต่การยื่นหลักสูตรการฝึกอบรมต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน การกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินการฝึกในระบบทวิภาคี รวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดทวิภาคี

ดังนั้น เพื่อเป็นการหาทางออกในเรื่องดังกล่าว สร้างแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาโดยเฉพาะระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีให้มีความเข้มแข็ง สอดคล้องตามแนวทางที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนนโยบายของรัฐบาล และให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีระเบียบ กฎหมาย กฎ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ตามความเหมาะสม และมีความตระหนักว่าการเรียนทางด้านอาชีพในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้ผลดีพอเท่ากับการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานประกอบการควบคู่พร้อมกันไปด้วย แต่จากผลการดำเนินการในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ผ่านมา เกิดปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดด้านต่าง ๆ มากมายกับสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่มีเงื่อนไขและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ไม่ชัดเจน แต่ละพื้นที่มีหลักเกณฑ์การดำเนินการที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัญหาของผู้เรียนในเรื่องของเบี้ยเลี้ยงนักศึกษาในระหว่างฝึกงานในสถานประกอบการ และเงินค่าสอนสำหรับครูผู้สอนในสถานประกอบการ และในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการศึกษาทบทวนกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ และหาแนวทางหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นอย่างเป็นรูปธรรม สร้างความเชื่อมั่นให้สถานประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการศึกษาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวะระบบทวิภาคี เพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นระบบการศึกษาเพื่อการผลิตกำลังคนเข้าสู่การมีงานทำอย่างแท้จริงและผู้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสม ซึ่งจะเป็นการสร้างระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหา และอุปสรรค ในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวระบบทวิภาคี ทั้งในเรื่องหลักสูตร กฎหมาย กฎระเบียบ หลักเกณฑ์ ต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑.๒.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา มาสรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการพิจารณาการศึกษาแนวคิด ที่มา ทั้งในเรื่องของหลักสูตร กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ แนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชนที่จะเข้าสู่ ตลาดแรงงาน มีรายได้ระหว่างเรียน มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑.๔.๑ ศึกษาเอกสารเผยแพร่ เอกสารงานวิจัย บทความ กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรายงานการพิจารณาการศึกษาในเรื่องที่สอดคล้องกัน

๑.๔.๒ ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งรูปแบบเอกสารและข้อมูลทั่วไป และข้อมูลความเห็นในรูปแบบออนไลน์

๑.๔.๓ เชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อนำเสนอข้อมูล เอกสาร และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาการศึกษา

๑.๔.๔ การจัดการเสวนา /เสวนาออนไลน์ เพื่อระดมความคิดเห็นในประเด็นที่ศึกษา

๑.๔.๕ การศึกษาดูงาน และประชุมร่วมกันโดยการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาให้ข้อมูล เอกสารเพิ่มเติม และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาการศึกษา

๑.๔.๖ นำข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิจัยเบื้องต้น โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำและยก่างรายงาน การพิจารณาการศึกษา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ รับทราบสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางการแก้ไข ปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวระบบทวิภาคี ทั้งในเรื่องหลักสูตร กฎหมาย กฎระเบียบ หลักเกณฑ์ ต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการ

๑.๕.๒ รับทราบแนวทางการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑.๕.๓ รับทราบข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดทำแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑.๕.๓ ได้ข้อมูล และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้ในการขยายผลความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ อีกทั้งจะนำไปสู่แนวทางในการวางแผน การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนยุคใหม่มีความรู้เพียงพอในการทำงานหลังจบการศึกษา

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะ

สอศ.	หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สมรรถนะ	หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพแตกต่างกันในแต่ละอาชีพ
การจัดการเรียนรู้	หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษา เริ่มจากการจัดทำหลักสูตร การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินสมรรถนะของผู้เรียน
การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ	หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในอาชีพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
ระบบทวิภาคี	หมายถึง การจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานในอาชีพร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนต้องเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการพร้อมกันไป ตามสาขาวิชานั้น ๆ
หลักสูตร	หมายถึง ประมวลรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาให้เป็นที่ไปตามที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษานั้น เพื่อวัตถุประสงค์ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์
การฝึกอาชีพ	หมายถึง การเรียน การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
สถานประกอบการ	หมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้าน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และให้รวมถึงธุรกิจ SME ที่ร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
ผู้ควบคุมการฝึก	หมายถึง ผู้ที่สถานประกอบการต้องการมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ

- ครูฝึก** หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนและฝึกปฏิบัติให้กับผู้เรียน
ในสถานประกอบการอาชีพ
- สิทธิประโยชน์ทางภาษี** หมายถึง ผลประโยชน์และสิ่งตอบแทนที่สถานประกอบการ
จะได้รับจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบ
ทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา
- บันทึกความร่วมมือ** หมายถึง (หรือ MOU : Memorandum of Understanding)
หนังสือ/เอกสารซึ่งฝ่ายหนึ่งแสดงความสมัครใจจะปฏิบัติ
อย่างหนึ่งอย่างใดและตามเงื่อนไขที่ปรากฏหนังสือนั้น
กับอีกฝ่ายหนึ่งโดยที่หนังสือนี้ไม่ถือว่าเป็นสัญญาผูกมัด
แต่แสดงความต้องการอันแน่วแน่ของผู้ลงนามว่า
จะปฏิบัติตามที่ได้ระบุไว้

บทที่ ๒

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ประเทศดังกล่าว เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนา อย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยประเมินผล การพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ อาทิ ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ชีตความสามารถ ในการแข่งขัน ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ การพัฒนาประเทศภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามี ๕ ยุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้ ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม และ ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติ มั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับ ภัยคุกคามและ ภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะ เกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนา ที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทราบดีทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศ ในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจ และสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

และดิจิทัล การปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่กับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี การเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในชาติได้ในคราวเดียว

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้าน มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัด

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเพื่อส่วนรวม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเตรียมความพร้อมของประชากรทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า ปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดยทุกภาคส่วนต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย เป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและอำนวยความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมุ่งหวังให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ทำหน้าที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อ

การพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี และเพื่อผลักดันให้ประเทศก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนสู่ความเจริญเติบโตที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาบนพื้นฐานของหลักการและแนวคิดสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๑) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีควบคู่กับการใช้เงื่อนไข ๒ ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาและใช้องค์ความรู้ทางวิชาการที่โดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนและความเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม

๒) แนวคิด Resilience เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการลดความเปราะบางต่อความเปลี่ยนแปลงอันประกอบด้วยการพัฒนาความสามารถใน ๓ ระดับ ได้แก่ (๑) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติ ให้สามารถยืดหยุ่นและต้านทานความยากลำบาก รวมถึงฟื้นคืนกลับสู่สภาวะปกติอย่างรวดเร็ว (๒) การปรับตัว (Adapt) หมายถึง การปรับทิศทาง รูปแบบและแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกระจายความเสี่ยงและปรับตัวอย่างเท่าทันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น และ (๓) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง

๓) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาสที่จะใช้ศักยภาพของตนในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี รวมถึงการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

๔) โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจใน ๓ รูปแบบควบคู่กัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว โดยอาศัยฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม พร้อมการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อผลักดันให้ประเทศเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสามารถกระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งได้อย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา การวางกรอบการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ มีความมุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

โดยที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ได้กำหนดเป้าหมายหลัก ๕ ประการ ประกอบด้วย

๑) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญให้สูงขึ้น และสามารถตอบโจทย์พัฒนาการของเทคโนโลยี

และสังคมยุคใหม่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการ รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

๒) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เตรียมพร้อมกำลังคนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ สนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสเลื่อนขั้นทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๔) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน โดยปรับปรุงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตและบริการให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ แก้ไขปัญหามลพิษสำคัญด้วยวิธีการที่ยั่งยืน โดยเฉพาะมลพิษทางอากาศ ขยะ และมลพิษทางน้ำ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality)

๕) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยการสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

หมุดหมายการพัฒนา เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ ‘เป็น’ มุ่งหวังจะ ‘มี’ หรือต้องการจะ ‘ขจัด’ เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยหมุดหมายการพัฒนาทั้ง ๑๓ ประการ มีที่มาจาก การประเมินโอกาสและความเสี่ยงของไทยในการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งได้มีการพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 รวมถึงผลการพัฒนาในประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา

หมุดหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นเป็นประเด็นเชิงบูรณาการ สามารถนำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน ทำให้หมุดหมายแต่ละประการสามารถสนับสนุนเป้าหมายหลักได้มากกว่าหนึ่งข้อ โดยหมุดหมายทั้ง ๑๓ ประการ แบ่งเป็น ๔ มิติ ดังนี้

๑) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

- หมวดหมู่ที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก
- หมวดหมู่ที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง
- หมวดหมู่ที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค
- หมวดหมู่ที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

๒) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

- หมวดหมู่ที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้
- หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน
- หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

๓) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
- หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

- หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต
- หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

แผนภาพความเชื่อมโยงระหว่างหมวดหมู่การพัฒนา กับเป้าหมายหลัก

ทั้งนี้ หมายความว่าเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษานี้ คือ หมายความว่า ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

เป้าหมายการพัฒนา

๑) ความเชื่อมโยงของหมุดหมายกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ และ ยุทธศาสตร์ชาติ หมายความว่า ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนา แห่งอนาคต ๒ เป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาคนสำหรับยุคใหม่ โดยพัฒนาคนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนา ในทุกมิติ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต สามารถสร้างงาน อนาคต และสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งการมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการพัฒนา ระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถ เรียนในระบบการศึกษาปกติ โดยหมายความว่า ๑๒ ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติใน ๓ ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถ ในการแข่งขันสูงขึ้น ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและ สนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เป้าหมาย สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และกระจายศูนย์กลางความเจริญ ทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

๒) เป้าหมายและผลลัพธ์ของการพัฒนาระดับหมุดหมาย

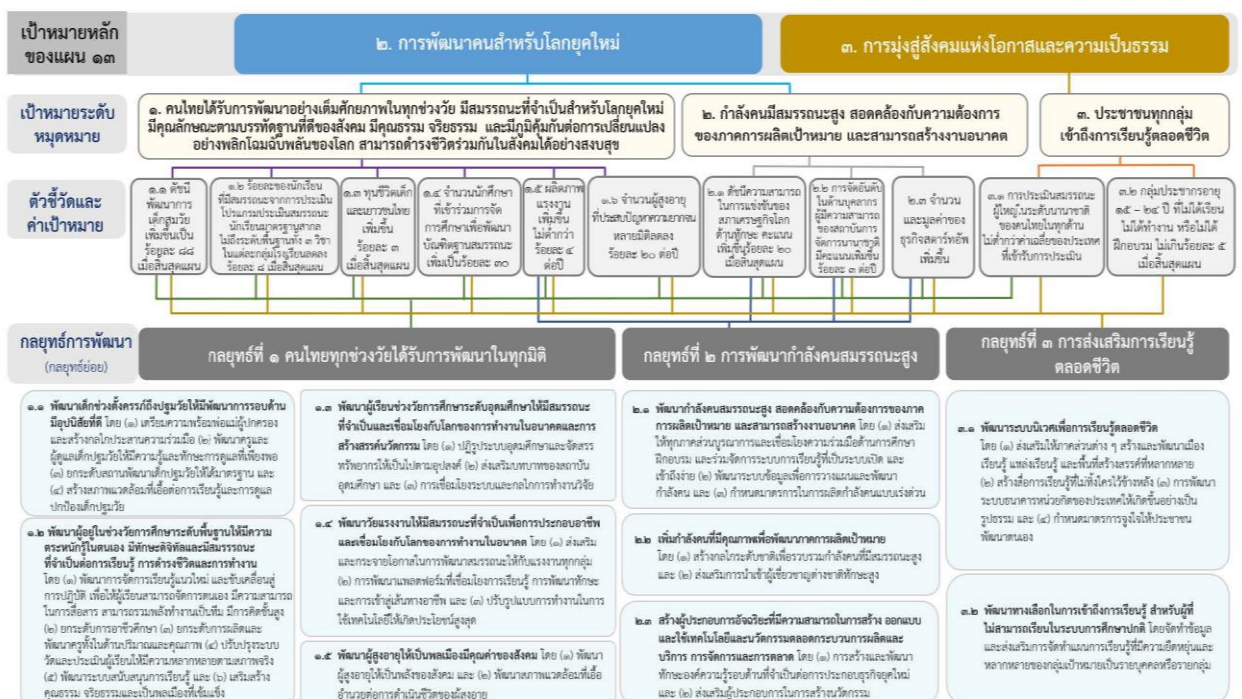
เป้าหมายที่ ๑ คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะ ที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

เป้าหมายที่ ๒ กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

เป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

เป้าหมายที่ ๓ ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓) แผนที่กลยุทธ์

๔) กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๑ พัฒนาเด็กช่วงตั้งครรภ์ถึงปฐมวัย ให้มีพัฒนาการรอบด้าน มีอุปนิสัยที่ดี โดยการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ผู้ปกครองและสร้างกลไกประสานความร่วมมือ เพื่อดูแลหญิงตั้งครรภ์ให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ และดูแลเด็กให้มีพัฒนาการสมวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ - ๖ ปี การพัฒนาครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้มีความรู้และทักษะการดูแลที่เพียงพอ มีจิตวิทยาการพัฒนารอบด้านของเด็กปฐมวัย สามารถทำงานร่วมกับพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการสมวัยตามหลักการพัฒนาสมองและกระบวนการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับพัฒนาการด้านร่างกาย สาธารณสุขและโภชนาการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านก่อนเข้าสู่วัยเรียน การยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน จัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นกลไกการพัฒนาเด็กปฐมวัยรายพื้นที่ที่มีคุณภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการดูแลปกป้องเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน สติปัญญาสมวัย โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศเด็กรายบุคคลเพื่อการส่งต่อไปยังสถานศึกษาและการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ พัฒนาผู้เรียนระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน โดย

๑) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถรวมพลังทำงานเป็นทีม มีการคิดขั้นสูงด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยนาร่องกับสถานศึกษาที่มีความพร้อม และมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่สนับสนุนความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ

๒) การยกระดับการอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอาชีพ ผู้ประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษาสายปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดงาน มีงานทำและมีรายได้ตามสมรรถนะ และเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้

๓) การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยวางแผนจำนวนความต้องการครูในแต่ละสาขา พัฒนาหลักสูตรการผลิตครูที่มีการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการและด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาระบบการคัดกรองที่สะท้อนสมรรถนะวิชาชีพครู ปรับบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” เป็น “โค้ช” ที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งสู่การยกระดับครูสู่วิชาชีพชั้นสูง

๔) การปรับปรุงระบบวัดและประเมินผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามสภาพจริง ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๕) การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (๑) การแก้ไขภาวะการถดถอยของความรู้ในวัยเรียน โดยสถานศึกษาพัฒนาแนวปฏิบัติและระบบสนับสนุนที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้ที่บ้านในสถานการณ์ฉุกเฉิน (๒) การพัฒนาระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาครูและผู้ประกอบอาชีพแนะแนวให้สามารถร่วมวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด (๓) พัฒนา

สถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยของผู้เรียนทุกคน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน ถึงแนวทางการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขบนหลักของการเคารพ ความหลากหลายทั้งทางความคิด มุมมองของคนระหว่างรุ่น และอัตลักษณ์ส่วนบุคคลเพื่อการวางอนาคตในการพัฒนาประเทศร่วมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีวิตในโรงเรียน และมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะจากการถูกระทำโดยวิธีรุนแรงทั้งกายวาจา และการกลั่นแกล้ง (๔) การปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และอยู่บนหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและดิจิทัลให้มีความครอบคลุมในทุกพื้นที่ (๕) การกระจายอำนาจ ไปสู่สถานศึกษาและเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการจัดการศึกษา โดยปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ที่เอื้อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารด้านการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร รวมทั้งขับเคลื่อนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาตามบริบทของโรงเรียนและพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในการจัดการเรียนรู้ และการร่วมลงทุนเพื่อการศึกษา (๖) การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ โดยพัฒนาระบบเสาะหาและกลไกการบริหารจัดการและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษตามแนวคิดพหุปัญญาอย่างเป็นระบบ อาทิ การสนับสนุนทุนการศึกษาต่อฝึกประสบการณ์ทำงานวิจัยในองค์กรชั้นนำ ตลอดจนส่งเสริมการทำงานที่ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มศักยภาพ (๗) ผู้มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสและเข้าถึงการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยสถานศึกษาจัดการศึกษาที่หลากหลายและเหมาะสมเฉพาะกลุ่ม ให้เป็นทางเลือกแก่ผู้เรียนเพื่อยุติการออกกลางคัน พัฒนากลไกสนับสนุน และการปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรในการดูแลกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ อาทิ การวางแผนทางให้เอกชนสามารถจัดตั้งสถานฝึกอบรมหรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาผู้ต้องคำพิพากษา

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๓ พัฒนาผู้เรียนระดับอุดมศึกษาให้มีสมรรถนะที่จำเป็นและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคตและการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยปฏิรูประบบอุดมศึกษา และการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปตามอุปสงค์ โดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน มีการปรับระบบประกันคุณภาพอุดมศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการแก้ปัญหาภาวะการณ์ถดถอยของการเรียนรู้จากการแพร่ระบาดของ COVID-19 เชื่อมโยงโลกของการเรียนและการทำงานตลอดชีวิต ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคล สร้างและขยายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนให้เข้มแข็งและส่งเสริมนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ด้วยกลไกนวัตกรรมการศึกษาขั้นสูง เพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากร รองรับการพัฒนาที่เข้าใจบริบทสังคมและชุมชนในท้องถิ่น การเชื่อมโยงระบบและกลไกการทำงานวิจัย ของเครือข่ายวิจัยกับศูนย์ความเป็นเลิศทั้งในต่างประเทศ เพื่อรวมนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นนำไว้ในระดับโลกทำงานพัฒนาและต่อยอดงานวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาทำงานร่วมกับนักวิจัยและผู้ประกอบการสตาร์ทอัพในรูปแบบบริษัทโฮลดิ้งเพื่อการพัฒนาธุรกิจฐานนวัตกรรม รวมถึงผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาทำงานวิจัยร่วมกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการผลิตและบริการให้สามารถปรับสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ นวัตกรรม และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๔ พัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต โดยส่งเสริมและกระจายโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้กับแรงงานทุกกลุ่ม ทั้งการเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะความรู้ใหม่ เพื่อให้มีทักษะตรงกับงานและอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป และการพัฒนาทักษะเดิมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน โดยให้สถาบันการศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานพัฒนาของรัฐ วางแผนสำรวจข้อมูลและจัดทำหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะที่จำเป็น โดยมี การปรับกฎ ระเบียบให้มีความยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการในรูปแบบที่หลากหลายได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและรูปแบบการทำงานในอนาคต และประชาชนควรได้รับเครดิตในทักษะอนาคต เพื่อใช้พัฒนาทักษะในหลักสูตรที่ได้รับการรับรองและสนับสนุนจากภาครัฐ การพัฒนาแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและการเข้าสู่เส้นทางอาชีพเข้าด้วยกันอย่างเบ็ดเสร็จ และมีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสะดวแก่ผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะสามารถต่อยอดสู่การทำงานและเชื่อมโยงการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีการรับรองมาตรฐาน ปรับรูปแบบการทำงานในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความความคล่องตัวในการทำงานได้ทุกที่ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานในทุกองค์กรที่ส่งเสริมให้คนเก่งได้แสดงความสามารถและแข่งขันอย่างเป็นธรรม เพื่อขจัดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๕ พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลเมืองมีคุณค่าของสังคม โดยพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลังของสังคม ให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตสู่คนรุ่นหลัง เพื่อให้เกิดการสืบสานและต่อยอดการพัฒนาสังคมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนต่างวัย และส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาความรู้ สมรรถนะทางดิจิทัล และทักษะทางธุรกิจ และการใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุแก่คนวัยอื่น ๆ รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมรองรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๑ พัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนบูรณาการและเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการศึกษาฝึกอบรม และร่วมจัดการเรียนรู้ตามโลกสมัยใหม่ที่ครอบคลุมทั้งความสามารถในงาน ทักษะในการใช้ชีวิต สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน และการใช้สิทธิในการเข้าถึงบริการพื้นฐานภาครัฐและสินค้าบริการได้อย่างเท่าทัน การแก้ปัญหา การมีแนวคิดของผู้ประกอบการ รวมถึงความสามารถในการบริหารตัวเอง และการบริหารคนเพื่อนำทักษะของสมาชิกทีมที่หลากหลายมาประสานพลังรวมกัน ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งกำหนดมาตรการจูงใจและกลไกการสนับสนุนการฝึกอบรมและร่วมจัดการเรียนรู้ พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนและพัฒนากำลังคน ทั้งข้อมูลอุปสงค์ อุปทานของแรงงาน และการเชื่อมโยงกับสมรรถนะตลอดห่วงโซ่การผลิต และห่วงโซ่คุณค่าตามรายอุตสาหกรรมของการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงการเชื่อมโยงระบบสมรรถนะกับค่าจ้าง กำหนดมาตรการในการผลิตกำลังคนแบบเร่งด่วน โดยจัดการศึกษารูปแบบจำลองในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ ด้านปัญญาประดิษฐ์ และด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๒ เพิ่มกำลังคนที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาภาคการผลิตเป้าหมาย
 โดยสร้างกลไกระดับชาติเพื่อรวบรวมกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง ทั้งคนไทยและคนต่างชาตินำมาพัฒนาในประเทศไทย และสนับสนุนให้ได้แสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์ให้กับประเทศ ทั้งในภาครัฐและเอกชน มีรูปแบบการทำงานที่เอื้อให้ทำงานข้ามพรมแดนกับสถาบันชั้นนำทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับโลกได้ ควบคู่กับสร้างวัฒนธรรมการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อให้กำลังคนคุณภาพทำงานหรือแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่และทำงานอย่างมีความสุข ส่งเสริมการนำเข้าผู้เชี่ยวชาญต่างชาติทักษะสูง โดยกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติให้เข้ามาทำงานด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมถึงการดัดแปลงหลักสูตรการศึกษาที่จบการศึกษาในประเทศไทยให้สามารถอยู่ต่อในประเทศเพื่อพัฒนานวัตกรรม

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๓ สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดกระบวนการผลิตและบริการ การจัดการและการตลาด โดยการสร้างและพัฒนาทักษะองค์ความรู้รอบด้านที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจยุคใหม่ โดยการสร้างความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อการปรับพฤติกรรม ให้ตระหนักรู้ รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการวางแผนธุรกิจ และสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจได้ โดยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ง่าย กระชับ และรวดเร็ว ตอบสนองการเรียนรู้ที่แตกต่างของแต่ละบุคคลผ่านการเรียนรู้ในระบบและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ด้วยเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นเรื่องง่าย รวมถึงการสร้างชุมชนผู้ประกอบการแบ่งปันการเรียนรู้และแรงบันดาลใจเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรม เพื่อต่อยอดสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมในอนาคต โดยการสร้างพื้นที่ให้ผู้ประกอบการได้แข่งขันทดลองความคิด ส่งเสริมการลงทุนสำหรับการสร้างนวัตกรรม การจับคู่ทางธุรกิจ รวมถึงสนับสนุนด้านเงินทุน

กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๑ พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม เพื่อให้สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชนโดยเฉพาะผู้ประกอบการ startup สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสาระที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม ครอบคลุมทุกพื้นที่ เข้าถึงได้ง่ายทั้งพื้นที่กายภาพและพื้นที่เสมือนจริง สร้างสื่อการเรียนรู้ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยการสร้างสื่อที่ใช้ภาษาถิ่นเพื่อให้ประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาหลักเข้าถึงได้ สื่อทางเลือกสำหรับผู้พิการทางสายตาและผู้พิการทางการได้ยิน รวมถึงสนับสนุนกลุ่มประชากรที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจให้เข้าถึงสื่อในราคาที่เข้าถึงได้ การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตของประเทศให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภททั้งในระบบสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ตั้งแต่มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา และนอกระบบ เพื่อสร้างความคล่องตัว และเปิดทางเลือกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ กำหนดมาตรการจูงใจให้ประชาชนพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยจัดให้มีแหล่งเงินทุนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ การพัฒนาเครดิตการฝึกอบรมสำหรับคนทุกกลุ่ม การจัดสรรสิทธิพิเศษในการเข้ารับบริการฝึกอบรม การเข้าชมแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้เอกชนที่ผลิตนวัตกรรมทางการศึกษา จัดทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร โดยกำหนดเงื่อนไขการใช้ผลิตภัณฑ์โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๒ พัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ โดยจัดทำข้อมูลและส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ของกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางเส้นทางการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเอง และสามารถเทียบโอนประสบการณ์ได้ ทั้งนี้ ให้มีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกระดับให้มีความเข้าใจและมีสมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่มีความต้องการที่ซับซ้อน

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ สมรรถนะ และประสิทธิภาพในการสอน มีกลไกสร้างระบบคุณธรรมการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและกระจายรายได้ โดยวัตถุประสงค์การปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (enhance quality of education) ครอบคลุม

๑.๑) ผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ (learning outcomes) ทั้งด้านความรู้ ทักษะเจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรค ๔

๑.๒) ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

๑.๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง

๑.๔) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษา ที่มีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี

๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย

๒.๑) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access)

๒.๒) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing Appropriate process in education)

๒.๓) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบ อาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (leverage excellence and competitiveness) หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มี ศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยี ชั้นแนวหน้าให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือ และเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและ สิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับ ว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ

๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัว ในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve Efficiency, agility and good governance) โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ระบบการศึกษาของประเทศไทยที่มีธรรมาภิบาลจะเอื้อต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ข้อ ๑) – ๓) อย่างครอบคลุมและสมดุล (balanced and inclusive achievement)

ทั้งนี้ การศึกษาที่จะได้รับการปฏิรูปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ จะครอบคลุม ถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิได้จำกัดเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับเท่านั้น และเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาข้างต้น จึงได้มีการกำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ ๗ เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) ประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๒) ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมีความร่วมมือในการจัด การศึกษาอย่างสมดุลและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัด การศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็น คนไทยที่มีศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัด และสามารถเทียบมาตรฐาน สมรรถนะได้ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

๔) การศึกษาไทยมีทิศทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสามารถแข่งขันได้

๕) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง เพื่อการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึง และได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียมกัน รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องของ มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นเอกภาพ

๒) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรรค์ การเลี้ยงดูดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย

เรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

๒) บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี

๓) โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษาได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ที่ใกล้เคียงอื่นที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่มีความยากลำบาก หรือการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยหรือห่างไกล

๕) ครูและผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วนสามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างเพียงพอ

เรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) มีแผนการผลิตและพัฒนาครูตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สนับสนุนทุนการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของประเทศ

๒) ได้ครูสมรรถนะสูงและตรงตามความต้องการของประเทศ ที่จบการศึกษาจากสถาบันที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ให้นิสิตนักศึกษาครูมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูและการนิเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

๓) ได้ครูอาชีพศึกษาที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีการพัฒนาความรู้และทักษะ และสมรรถนะ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา

๕) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ได้รับ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอน และผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดาร

๖) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสพการณ์และหรือสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ สมรรถนะ และ ประสพการณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการพัฒนาผู้ที่มีโอกาสที่จะได้รับการคัดเลือก หรือสรรหาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่ไม่ผ่านการประเมิน

๗) ให้ครูสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณของวิชาชีพ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

๘) ให้ระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐ เป็นระบบ ที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ

เรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) การจัดการศึกษาทุกระดับใช้หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

๒) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของสังคม มีวินัย และภูมิใจในชาติ

๓) มีระบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติที่ได้รับการปรับปรุงให้สามารถ ประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีสัมฤทธิ์ผล และมีแนวทางในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา

๔) สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับตามปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาและมีระบบ ความรับผิดชอบทางการศึกษา (Educational Accountability) บนพื้นฐานสมรรถนะหลักของผู้เรียน

๕) สถานศึกษาระดับต่าง ๆ มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และ สวัสดิภาพอย่างเหมาะสม

๖) เพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการ ของภาคเอกชนและประเทศ และผู้จบอาชีวศึกษามีงานทำ

๗) ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ เก่งปฏิบัติ มีสมรรถนะเป็นที่ยอมรับ หรือ ผ่านการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานในสถานประกอบการ

- ๘) ผู้เรียนที่จบการศึกษาอาชีวศึกษามีความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้เอง
- ๙) บัณฑิตระดับอุดมศึกษามีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพิ่มการผลิตในสาขาที่ประเทศต้องการ และลดการผลิตในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการ
- ๑๐) สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถตอบสนองความต้องการของประเทศในอนาคต ทั้งด้านการพัฒนาคน การวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในโลก เป็นสถาบันที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๑๑) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในระดับอุดมศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถที่จะเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้อย่างเต็มศักยภาพ
- ๑๒) เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ รวมถึงปรับปรุงธรรมาภิบาลในการจัดการระบบอุดมศึกษา และธรรมาภิบาลภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้การจัดการมีความรับผิดชอบต่อสังคม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม
- ๑๓) มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น เป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดทำ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนติดตามผล

เรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา มีเป้าหมาย คือ

- ๑) สถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระและมีธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุมด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารงานทั่วไป และมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา
- ๒) ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่
- ๓) มีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ
- ๔) กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่แบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาท หน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

- ๑) เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) ในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา สร้างคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ก้าวกระโดดทันกับพัฒนาการในโลก ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายจำเพาะ ดังนี้

๑.๑) เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่และจะมีการสร้างขึ้นต่อไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ทั้งเป็นที่รวบรวมข้อมูลเพื่อการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

๑.๒) เป็นกลไกในการรวบรวม คัดกรอง พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ตลอดจนมีกลไกในการเข้าถึงและ คัดเลือกสิ่งที่ต้องการได้โดยง่าย

๑.๓) เป็นเวทีที่มีการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะชุมชน นำไปสู่ การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาเรียนซึ่งจะลดความเหลื่อมล้ำ และนำแหล่งข้อมูลสื่อการเรียนรู้ใหม่ เข้ามาได้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอด ตลอดจนเป็นเวทีที่ให้บริการเพื่อการเรียนรู้ (service) ต่าง ๆ

๑.๔) เพื่อเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษอันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๑.๕) เพื่อพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถปรับ บทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีวิธีหาความรู้ในโลกแห่งความรู้ อันมากมายมหาศาลให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ ๒๑

๒) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบการศึกษา ครอบคลุม การจัดทำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการ ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการศึกษาและทุกระบบการศึกษา

๓) คนไทยมีความฉลาดรู้ มีความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและตอบสนองต่อ การใช้สื่อและระบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

การบรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาตามแผนข้างต้น จะแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ระยะ เร่งด่วน (๒) ระยะสั้น หรือภายใน ๓ ปี และ (๓) ระยะกลาง-ระยะยาว หรือภายใน ๕ - ๑๐ ปี ทั้งนี้ ประเด็น ปฏิรูปที่มีลำดับสำคัญสูงสุดและต้องดำเนินการให้บรรลุผลให้ได้ในระยะเร่งด่วน มี ๖ ประเด็น ได้แก่

๑) ยกเครื่องระบบการศึกษาโดยการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. และการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

๒) บุกเบิกนวัตกรรมของการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการ ระดับพื้นที่โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อน เรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการ ของสถานศึกษา

๓) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะและรูปแบบการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จัดตั้งสถาบัน หลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์กลางความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุง หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ

๔) สร้าง “ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ” ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นำความรู้และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

๕) จัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงานเพื่อการผลิตและพัฒนาครูสำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ให้ตรงตามความจำเป็นของประเทศ ในระยะแรกเน้นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน

๖) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาให้เริ่มดำเนินการได้ และมีความต่อเนื่องในระยะยาว

๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑”

โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

❖ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics)

❖ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding)

ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ประกอบด้วย

- ๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access)
- ๒) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity)
- ๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality)
- ๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)
- ๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายวิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย ดังนี้

๑.๑ คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒ คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๑.๓ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑ กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๒.๒ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

๒.๓ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมาย ดังนี้

๓.๑ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

๓.๔ แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๓.๕ ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ

๓.๖ ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล

๓.๗ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

๔.๑ ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

๔.๒ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

๔.๓ ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาระบบข้อมูล

ด้านการศึกษามีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ มีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
มีเป้าหมาย ดังนี้

๕.๑ คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๕.๒ หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๕.๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

๖.๑ โครงสร้าง บทบาทและระบบการบริหารจัดการมีความคล่องตัว ชัดเจน ตรวจสอบได้

๖.๒ ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

๖.๓ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

๖.๔ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

๖.๕ ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน เป็นต้น

๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี)

นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ในส่วนของนโยบายด้านการศึกษา โดยสรุปเนื้อหาสาระที่สำคัญ ดังนี้ รัฐบาลจะดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ

รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด เพื่อสร้างอนาคต สร้างรายได้ กระจายอำนาจ การศึกษา ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละวัย และใช้ระบบเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่ จัดทำหลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความรู้ ความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาทั้งในด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) และการวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier Research) เพื่อต่อยอดให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยไม่ละเลยการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศ และการปลูกฝัง ความรักในสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองของโลกสมัยใหม่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

รัฐบาลจะให้ความสำคัญต่อความมีคุณภาพของครูทั่วประเทศ รวมไปถึงครูแนะแนว เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับคำแนะนำด้านเนื้อหาของวิชาการและการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อ การตัดสินใจเลือกเรียนและประกอบอาชีพ รวมไปถึงการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจของนักเรียนทุกคน นอกจากนี้ รัฐบาลจะส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งสายวิชาการและสายอาชีพให้มี รายได้จากวิชาที่เรียน โอกาสฝึกงานระหว่างเรียน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถตรงต่อ ความต้องการของการจ้างงาน และที่สำคัญที่สุด รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

โดยที่นโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี มีความสอดคล้องกับ บทบัญญัติในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ ยุทธศาสตร์ชาติ ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้ มาตรา ๕๒ ในส่วนของการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา ของประเทศ และการปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ มาตรา ๕๔ ในส่วนของการปฏิรูปการศึกษา และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้าง ศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด เพื่อสร้างอนาคต สร้างรายได้ กระจายอำนาจการศึกษา ให้ผู้เรียน ได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละวัย และใช้ระบบเทคโนโลยี การศึกษาสมัยใหม่ จัดทำหลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความรู้ความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริม งานวิจัยและพัฒนา ทั้งในด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) และการวิจัยขั้น แนวหน้า (Frontier Research) เพื่อต่อยอดให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยไม่ละเลยการศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของประเทศ และการปลูกฝังความรักในสถาบันหลัก ของชาติ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของโลกสมัยใหม่ อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม และมาตรา ๗๑ ในส่วนของการปฏิรูปการศึกษา และสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาตินั้น จะเป็นในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษา และสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริม ให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ การให้ผู้เรียนได้เข้าถึง การเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละวัย และใช้ระบบเทคโนโลยี การศึกษาสมัยใหม่ความมีคุณภาพของครูทั่วประเทศ รวมไปถึงครูแนะแนวเพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับ คำแนะนำด้านเนื้อหาของวิชาการและการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนและ ประกอบอาชีพ และการกระจายอำนาจการศึกษาให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง

๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)

พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ และนำเสนอแนวนโยบายในการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ภายใต้แนวคิด “เรียนดี มีความสุข” การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต โดยสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา

- ๑) ปรับวิธีการประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา ลดขั้นตอน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- ๒) ครูและบุคลากรทางการศึกษาคืนถิ่น
- ๓) แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๔) จัดหาอุปกรณ์การสอนและสวัสดิการ (๑ ครู ๑ Tablet)

ลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

๑) **เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (Anywhere Anytime)** เรียนฟรี มีงานทำ “ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” มีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๑ นักเรียน ๑ Tablet)

๑.๑) ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและจัดการศึกษา และการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมในระหว่างการเรียนรู้หรือฝึกอาชีพ สร้างโอกาสการมีงานทำ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันแรงงานเข้าสู่ตลาดได้เร็วยิ่งขึ้น

๑.๒) ส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างจริงจัง ออกแบบระบบการเรียนการสอนในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เรียนที่ไหนก็ได้ และร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น สถานประกอบการ ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน นักศึกษา ให้เห็นถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๑.๓) สนับสนุน จัดหาอุปกรณ์ ในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

๑.๔) สนับสนุนจัดหาแท็บเล็ต (Tablet) ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงระบบออนไลน์รองรับการใช้งานให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑-๓ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลกยุคดิจิทัล

๑.๕) บูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน (ผู้เป็นเจ้าของสัมปทานสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และภาครัฐ ในการพัฒนาเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่)

๑.๖) พัฒนาแอปพลิเคชัน เพื่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ โดยจัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมหลักสูตรการเรียนรู้และวิธีการจัดการเรียนการสอน

๑.๗) จัดทำระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าสู่แหล่งความรู้ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ นำแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ มาผสมผสานการเรียนการสอนแบบเดิมในห้องเรียนกับการเรียนการสอนออนไลน์ (Hybrid Education) ผู้เรียนจะมีโอกาส

๔) การจัดทำระบบวัดผลรับรองมาตรฐานวิชาชีพ (Skill Certificate) ผู้เรียนสามารถเรียนเพิ่ม เพื่อรับประกาศนียบัตรในการประกอบอาชีพ

๔.๑) ผู้เรียนและประชาชนสามารถนำหน่วยกิตที่สะสมมาใช้สำหรับเทียบคุณวุฒิรับรองมาตรฐานวิชาชีพเพื่อรับประกาศนียบัตรในการประกอบอาชีพนำไปใช้ต่อยอดในการเรียนและความก้าวหน้าในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยื่นข้อเสนอขอรับเงินเดือนที่เหมาะสมกับประสบการณ์ที่มี

๔.๒) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสายอาชีวศึกษา สามารถขอการรับรองมาตรฐานวิชาชีพได้ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่จะมีรายได้ระหว่างเรียนควบคู่กับการทำงานไปพร้อมกัน และสามารถที่จะขอการรับรองมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อยกระดับศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการลดระยะเวลาในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเปิดโอกาสทางการศึกษาที่ยืดหยุ่นต่อการประกอบอาชีพ

๕) การจัดทำระบบวัดผลเทียบระดับการศึกษา และประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศ ไม่ต้องเสียเวลาเรียนในระบบ ประหยัดเวลาประหยัดค่าใช้จ่าย

๕.๑) จัดทำระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะจากระบบเดียวกันแต่ต่างสถานศึกษาหรือจากระบบหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่ง หรือจากต่างประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา หรือการรับรองระดับการศึกษาต่างสถานศึกษาหรือต่างระบบได้ หรือไปสะสมเพื่อประโยชน์ในการได้รับการรับรองคุณวุฒิ หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และผู้เรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศ สามารถเรียนในระดับที่สูงขึ้นโดยไม่ยึดติดกับระยะเวลาในการศึกษา

๕.๒) จัดระบบวัดแววและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยสามารถปรับเปลี่ยนแผนการเรียนในระหว่างเรียนได้ รวมทั้งการแนะแนวเลือกเรียนตามเส้นทางอาชีพ ความถนัดและความสนใจ เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในอนาคต

๖) มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

๖.๑) การจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ต่อเนื่อง) เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับเทคนิค โดยมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ ด้วยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องกับภาคประกอบการ องค์กรวิชาชีพ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ให้ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพได้ทันต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

๖.๒) จัดหาเงินกองทุน เพิ่มนักเรียนสายอาชีวศึกษานำเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยประสานกับกระทรวงแรงงาน เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาที่จบมา มีตลาดรองรับ สามารถประกอบอาชีพได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๖.๓) จัดให้มีการเชื่อมโยงหลักสูตรของสายอาชีวศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมศักยภาพแก่ผู้เรียน (Upskill) หรือเพิ่มพูนทักษะใหม่ (Reskill) โดยได้รับการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และผู้เรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตรตามสมรรถนะอาชีพ เพื่อนำไปใช้ประกอบการสมัครงานและการขอขึ้นเงินเดือนและการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้เรียนอาจเป็นผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือนอกระบบการศึกษาก็ได้

๖.๔) จัดให้มีการอบรมอาชีพเสริมในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างแอร์ การค้าขาย การเกษตร ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยผู้เรียนและประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน และอาจสร้างเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้

๒.๗ นโยบายการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดแนวนโยบายการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ใน ๘ วาระงานพัฒนาด้านอาชีวศึกษา (8 Agenda) ภายใต้นโยบายการศึกษา “เรียนดี มีความสุข” ของกระทรวงศึกษาธิการ และกรอบนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๑) ส่งเสริมการเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime)

- ๑.๑) พัฒนาแพลตฟอร์มและสื่อการเรียนรู้อาชีวศึกษา
- ๑.๒) ขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษา (Vocational for All)

๒) พัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อลดภาระของผู้เรียนและผู้ปกครอง (Skill Certificate)

- ๒.๑) พัฒนาทักษะและสมรรถนะวิชาชีพ (Up-Skill, Re-Skill)
- ๒.๒) พัฒนาระบบวัดผลรับรองมาตรฐานวิชาชีพ
- ๒.๓) พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ (ปวพ.)
- ๒.๔) ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

๓) ยกกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง

- ๓.๑) ขยายและยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (DVE for All)
- ๓.๒) ยกกระดับการขับเคลื่อนความร่วมมือกับภาคเอกชน (Active MOU / MOA)
- ๓.๓) พัฒนาคุณภาพและทักษะชีวิตผู้เรียนอาชีวศึกษาในทุกมิติ
- ๓.๔) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning
- ๓.๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม การวิจัย และสิ่งประดิษฐ์

๔) พัฒนาระบบการเทียบระดับการศึกษาและคลังหน่วยกิตอาชีวศึกษา (Credit Bank)

- ๔.๑) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ปวช./ปวส./ป.ตรี
- ๔.๒) พัฒนาระบบการวัดผล เทียบระดับการศึกษาและประเมินผลการศึกษา
- ๔.๓) พัฒนาระบบคลังหน่วยกิตอาชีวศึกษา
- ๔.๔) ตั้งศูนย์เทียบโอนผลการเรียนในระดับจังหวัด (๗๗ ศูนย์)
- ๔.๕) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรทวิศึกษา

๕) พัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการศึกษและทำงาน (Language Skills)

- ๕.๑) พัฒนาทักษะด้านภาษาให้กับผู้เรียน
- ๕.๒) ส่งเสริมทักษะด้านภาษาเพื่อการทำงานให้กับประชาชน
- ๕.๓) พัฒนาหลักสูตร ๒ ภาษา (อังกฤษ/จีน)

๖) สร้างช่างชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพเสริม (๑ วิทยาลัย ๑ ศูนย์ช่างชุมชน)

- ๖.๑) สร้างศูนย์ช่างชุมชน ๔๓๓ แห่ง
- ๖.๒) พัฒนาทักษะอาชีพช่างและสร้างอาชีพเสริม (หลักสูตรช่างชุมชน)
- ๖.๓) พัฒนา Application ช่างชุมชน

๗) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลและการบริหารจัดการ

- ๗.๑) แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๗.๒) แก้ไขปัญหาความบาดหมางครูผู้สอนอาชีวศึกษา (จัดหาครูอัตราจ้าง)
- ๗.๓) ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานในภูมิภาคของตนเองตามแนวทางของ ก.ค.ศ.
- ๗.๔) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง
- ๗.๕) ส่งเสริมข้าราชการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีวิทยฐานะและตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น
- ๗.๖) ขับเคลื่อนและบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)
- ๗.๗) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๗.๘) นำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ
- ๗.๙) ปรับปรุงกฎ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ค่าสิ่ง

๘) เสริมสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษายุคใหม่

- ๘.๑) เสริมสร้างสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งความสุขและปลอดภัย
- ๘.๒) ยกระดับการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารองค์กร
- ๘.๓) เชิดชูเกียรติศิษย์เก่าดีเด่น / สร้างต้นแบบรุ่นพี่อาชีวะ (Senior Idol)
- ๘.๔) ส่งเสริม Soft Power อาชีวศึกษา (๑ วิทยาลัย ๑ Soft Power/อัตลักษณ์)

๒.๘ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว โดยจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพระดับต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ **พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐** บัญญัติความตอนหนึ่งว่า การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการบัญญัติรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๔ กำหนดความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนา

กำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษา วิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะ จนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบการอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัด และการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไข ของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลง ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่อง การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนาากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการ กระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน

๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัด และความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนด นโยบายการผลิตและพัฒนาากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและ ระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

มาตรา ๑๑ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน (๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนหลักเกณฑ์ การฝึกงาน และการเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อขอรับ คุณสมบัติการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใน (๖) บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิ ประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

มาตรา ๕๑ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา ๕๒ สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ถือว่าไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานรูปแบบศูนย์การเรียน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ การยื่นคำขอและการพิจารณา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ ให้จัดการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพหรือจัดการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ การอาชีวศึกษากำหนด

มาตรา ๕๓ สถานประกอบการหรือภาคเอกชนอาจเข้าร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัย ห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันของรัฐหรือเอกชนได้ตามความตกลงของสถานศึกษาหรือสถาบันและ สถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน การวิจัยและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการอาชีวศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ของครูคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาหรือสถาบันให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รายได้และทรัพย์สินที่เกิด จากการดำเนินการของสถานประกอบการตามวรรคหนึ่งให้เป็นรายได้ของสถานศึกษาหรือสถาบันนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานประกอบการหรือภาคเอกชน ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๔ สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี

(๒) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา ๕๕ ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษา หรือฝึกอบรมวิชาการศึกษาด้านอาชีพ

(๒) เป็นผู้ชำนาญการด้านอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติหรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

(๓) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขาซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปีหรือสำเร็จการศึกษาวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าสามปีหรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขามีผลงานเป็นที่ยอมรับในสังคมและท้องถิ่นและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการสร้างความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้การอาชีวศึกษา โดยที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพการอาชีวศึกษาในการสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๙ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

สำหรับยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙) นั้น สาระสำคัญอยู่ที่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

๑) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

๒) ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

๔) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

โดยมีประเด็นนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการ ให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษา ที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคม ทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน และสิ่งสำคัญของการอาชีวศึกษาคือการปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติ และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียนกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน ยุทธศาสตร์ต่อมาคือการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษาให้สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ ส่งเสริม สนับสนุน อบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประเด็น คือ พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นไปตามสมรรถนะของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพ

นโยบายที่ ๒ : พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาพอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ทั้งยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา การส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน

นโยบายที่ ๓ : พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ในการยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการเปิดสอนระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

นโยบายที่ ๔ : การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละบริบทของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการควบคู่กันไปด้วย

๒.๑๐ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

เป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษานั้น โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการไว้แล้ว ดังนั้น จึงกำหนดมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแต่ละระดับให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้ประกาศกำหนดมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยที่การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ” ต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ โดยมีแนวทาง การจัดการเรียนการสอนและองค์ประกอบอื่น ๆ ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนามาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๕ ปี โดยมีเอกสารแนบท้ายในเรื่องดังกล่าว โดยสรุป ดังนี้

๑) หลักการและวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ บัญญัติให้การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน การวัดผล

และการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี ให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผนจัดการพัฒนาตนเอง และทำงานร่วมกับผู้ได้อย่างมีความสุข มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไป ปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของ สาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ

๒) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องครอบคลุมทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ

๓) โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการจัดการ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ โดยที่การฝึก อาชีพในสถานประกอบการโดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ

๔) ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยที่คุณสมบัติ ผู้สอนให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษา ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพ ที่สอนไม่น้อยกว่าสี่สิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษาจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดทวิภาคี โดยที่สถานศึกษา จัดให้ผู้มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญ มาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้สอนไม่น้อย กว่าสองครั้ง ๆ ละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน

๕) ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ โดยที่สถานศึกษาและสถานประกอบการ ต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับผู้เรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและ การฝึกอาชีพ สถานศึกษาต้องมีครุภัณฑ์วิชาชีพสาขานั้น ๆ และสถานประกอบการต้องมีบุคลากร ผู้ประสานงานและครูฝึก

๖) สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา ต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจัดการเรียน ในสาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้ผู้เรียนทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ จัดทำ แผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการตลอดหลักสูตรปฐมนิเทศ ก่อนการฝึกอาชีพและการปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อน การฝึกอาชีพ มีครุภัณฑ์ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ รวมถึงการกำกับติดตามและการประเมินผล การฝึกอาชีพ ร่วมกับสถานประกอบการ และการประชาสัมพันธ์ระบบทวิภาคีให้สถานประกอบการ ผู้เรียน และผู้ปกครองทราบ

๗) สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะต้องส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ลักษณะงานที่ฝึกต้องสอดคล้องกับ สาขาวิชาที่เรียน มีการทำบันทึกข้อตกลง ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา และทำสัญญาฝึก อาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ มีการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศ การประเมินการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร อีกทั้งยังต้องมีครูฝึกในสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ ผู้ประสานการจัดการทวิภาคีของสถานประกอบการ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ระบบการจัดการศึกษา ทวิภาคี ให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน เป็นต้น

๘) **ครูฝึกในสถานประกอบการ** ต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ในการฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคน ต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน ระดับปริญญาตรี ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน และครูฝึกในสถานประกอบการต้องได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๙) **คุณสมบัติของผู้เรียน** ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา และการประเมินผลการศึกษา และเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ

๑๐) **การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ** ต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ โดยผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรมจริยธรรมและจิตอาสา ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๑) **ข้อกำหนดในการนิเทศ** การไปนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการตามแผนการฝึก โดยแบ่งเป็นสองกรณี คือ การนิเทศในประเทศ ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการแห่งละไม่น้อยกว่าสามครั้งต่อภาคเรียน และ กรณีร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับต่างประเทศ การนิเทศอาจแบ่งออกเป็นสามวิธี ดังนี้

(๑) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน

(๒) ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนต่อภาคเรียน

(๓) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ ต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วน สถานศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา ซึ่งครูนิเทศก์ต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลาชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบของทางราชการได้

๑๒) **การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา** ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ โดยในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ

๑๓) **การประกันคุณภาพ** ในส่วนของการประกันคุณภาพหลักสูตร มีข้อกำหนด คือ

(๑) ให้ทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนครอบคลุมทั้งคุณภาพ ผู้สำเร็จการศึกษา การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

(๒) กำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ สำหรับการประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา มีแนวทาง คือ (๒.๑) มีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ (๒.๒) มีทักษะและความสามารถในการกำกับดูแล มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน (๒.๓) สถานประกอบการมีความพึงพอใจในศักยภาพผู้สำเร็จการศึกษา และ (๒.๔) มีใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ องค์กรเอกชน สมาคม องค์กรวิชาการ หรือองค์กรวิชาชีพ

๒.๑๑ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๖๓

เนื่องจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ส่งผลให้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ถูกยกเลิก และข้อ ๖ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวเป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ โดยให้ทำเป็นประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบกับในปัจจุบันคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ประกาศกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการไว้แล้ว ดังนั้น จึงต้องกำหนดมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ”

ข้อ ๔ การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

การศึกษาระบบทวิภาคีตามวรรคหนึ่งต้องมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางานวางแผน จัดการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

ข้อ ๕ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับ คุณวุฒิประเภทวิชาและสาขาวิชาต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และต้องมีคุณลักษณะพิเศษ ดังนี้

(๑) สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ฝึกอาชีพได้ทันที

(๒) มีสมรรถนะเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับและแต่ละสาขาวิชา

ข้อ ๖ โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับและแต่ละสาขาวิชา ซึ่งการฝึกอาชีพในสถานประกอบการต้องมีระยะเวลาของการฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๒ ภาคเรียน หรือ ๑ ปีการศึกษาของหลักสูตร ทั้งนี้ หากสถานประกอบการมีความประสงค์จะให้ผู้เรียนฝึกอาชีพในสถานประกอบการเกินกว่าที่กำหนดไว้ให้ดำเนินการได้โดยพิจารณา ร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา

ข้อ ๗ ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบ ต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่าแปดสิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

(๒) สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา ต้องจัดให้มีผู้มีประสบการณ์มีความชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียนและผู้สอนไม่น้อยกว่าสองครั้ง ครั้งละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน

ข้อ ๘ สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมกันจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่ และอุปกรณ์การศึกษา สำหรับผู้เรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ

ข้อ ๙ สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(๒) จัดการเรียนในสาขาวิชาตรงความต้องการสถานประกอบการ

(๓) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ

(๔) ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

(๕) ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการตลอดหลักสูตร

(๖) จัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพ และปัจฉินิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ

(๗) เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ

(๘) จัดให้มีครูนิเทศก์การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

(๙) มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ

(๑๐) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถานประกอบการ ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

ข้อ ๑๐ สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องให้ความร่วมมือ ดังนี้

- (๑) ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- (๒) จัดลักษณะงานที่ฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ผู้เรียนกำลังศึกษา
- (๓) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษา
- (๔) ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ
- (๕) ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาตลอดหลักสูตร
- (๖) ประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา
- (๗) จัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการ
- (๘) จัดให้มีผู้ประสานงานและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ
- (๙) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ

(๑๐) จัดให้มีสวัสดิการและหรือเบี้ยเลี้ยงที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน ตามข้อตกลง

ข้อ ๑๑ ครูฝึกในสถานประกอบการต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (๑) มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา
- (๒) กำหนดจำนวนครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อการฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ต้องมีครูฝึกหนึ่งคน ต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน
- (๓) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ข้อ ๑๒ ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (๑) มีพื้นฐานความรู้และคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการศึกษา
- (๒) เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ

ข้อ ๑๓ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (๑) การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ สาขาวิชาและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน
- (๒) ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสา ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ข้อ ๑๔ การนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการ แบ่งเป็นสองกรณี และให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (๑) กรณีที่ ๑ การนิเทศในประเทศ ให้ดำเนินการนิเทศ ดังนี้

(๑.๑) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการอย่างน้อย ๓ ครั้งต่อ ๑ ภาคเรียน

(๑.๒) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศในประเทศอย่างสม่ำเสมอและให้รายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาทราบ

(๑.๓) ให้ใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย

(๒) กรณีที่ ๒ การนิเทศในต่างประเทศ ให้ดำเนินการนิเทศ ดังนี้

(๒.๑) ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน หรือ

(๒.๒) ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนในทุกภาคเรียน หรือ

(๒.๓) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

(๒.๔) การไปนิเทศในต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจตามระเบียบก่อนการเดินทาง

(๓) การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกอาชีพที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วนสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา

(๔) ครูนิเทศก์ต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

(๕) ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลาชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบ

(๖) การเดินทางไปนิเทศให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบ

ข้อ ๑๕ การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกอาชีพโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ

ข้อ ๑๖ การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ดังนี้

(๑) กำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

(๒) การประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ มีทักษะและความสามารถในการกำกับดูแล มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน สถานประกอบการมีความพึงพอใจในศักยภาพผู้สำเร็จการศึกษา

(๓) มีใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่นักเรียนหรือนักศึกษาได้ไปฝึกอาชีพด้วย

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะพิจารณาวินิจฉัยและให้ถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้นเป็นที่สุด

๒.๑๒ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง จัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี เขตพื้นที่

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ กำหนดการจัดการอาชีวศึกษา และการอบรมวิชาชีพจัดได้ ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ รัฐบาลกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน เพื่อผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพ ทั้งทักษะ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม โดยการวางแผนความร่วมมือจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การวัดและประเมินผล การวิเคราะห์ความต้องการกำลังคน การจัดทำฐานข้อมูลกำลังคน การดูแลอำนวยความสะดวกและสวัสดิการของผู้เรียนระบบทวิภาคีในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบส่งเสริม การสนับสนุนการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จะมาลงทุนในประเทศให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นยังเร่งยกระดับคุณภาพกำลังคนในกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาและผู้อยู่ในภาคแรงงานให้มีสมรรถนะสูงขึ้น โดยใช้กระบวนการของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมีคุณภาพและประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในเขตพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงประกาศจัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเขตพื้นที่ โดยใช้สถานศึกษาเป็นที่ตั้ง จำนวน ๑๕ แห่ง ดังนี้

๑) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคตะวันออก ๑ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว จันทบุรี และตราด

๒) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคตะวันออก ๒ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา

๓) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคกลาง ๑ โดยมีวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชัยนาท ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง

๔) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคกลาง ๒ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

๕) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคเหนือ ๑ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน เชียงราย น่าน พะเยา และแพร่

๖) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคเหนือ ๒ โดยมีวิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก ตาก อุทัยธานี พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุตรดิตถ์

๗) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดอุดรธานี บึงกาฬ เลย หนองคาย และหนองบัวลำภู

๘) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น สุรินทร์ มหาสารคาม ชัยภูมิ และร้อยเอ็ด

๙) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี นครพนม สกลนคร มุกดาหาร ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ

๑๐) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคใต้ ๑ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช และพัทลุง

๑๑) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคใต้ ๒ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดภูเก็ต กระบี่ ตรัง พังงา และระนอง

๑๒) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีภาคใต้ ๓ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดสงขลา สตูล นราธิวาส ยะลา และปัตตานี

๑๓) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีปริมณฑล ๑ โดยมีวิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดปทุมธานี และนนทบุรี

๑๔) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีปริมณฑล ๒ โดยมีวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ เป็นศูนย์หลัก ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และนครปฐม

๑๕) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีกรุงเทพมหานคร โดยมีวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ เป็นศูนย์หลัก

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเขตพื้นที่ มีดังนี้

๑) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๒) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพทั้งทักษะความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม

๓) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๔) เพื่อยกระดับคุณภาพกำลังคนในกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา และผู้อยู่ในภาคกำลังคนให้มีสมรรถนะสูงขึ้น

โดยที่ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเขตพื้นที่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๑) ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถานประกอบการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๒) สார்วจข้อมูลความต้องการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าฝึกงานและฝึกอาชีพของสถานประกอบการในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาในเครือข่าย

๓) จัดทำแผนพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเขตพื้นที่

๔) จัดรูปแบบบริหารงานภายในศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเขตพื้นที่

๕) นิเทศการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามนโยบาย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๖) จัดเตรียมความพร้อมส่งเสริมและจัดกิจกรรมก่อน ระหว่างและหลังฝึกงานและฝึกอาชีพของนักเรียน นักศึกษาต่างเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๗) จัดทำแนวทางการทำงาน ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน นักศึกษาที่มาฝึกงาน และฝึกอาชีพ

๘) สร้างความตระหนัก และความเข้าใจ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการฝึกงาน และฝึกอาชีพทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการ

๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑๓ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การฝึกงานหลักสูตรการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรกำหนด หลักเกณฑ์การฝึกงานหลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การฝึกงานหลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การฝึกงาน” หมายความว่า การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพและ/หรือ การฝึกอาชีพ รูปแบบการศึกษาระบบทวิภาคีของผู้เรียนหลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ

“หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ” หมายความว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หรือหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

“สถานประกอบการ” หมายความว่า ห้างหุ้นส่วน บริษัท รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ทั้งในและต่างประเทศที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

“ครูฝึก” หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่สอนหรือฝึกอบรมผู้เรียนในสถานประกอบการตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

“แผนการฝึกอาชีพรายวิชา” หมายความว่า แผนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูฝึกร่วมกับครูในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขั้นตอนการพัฒนาผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกปฏิบัติ ในสถานประกอบการไว้ล่วงหน้าตามลักษณะงานของสถานประกอบการและผลลัพธ์การเรียนรู้ตามสาขาวิชา ที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่

“ครูนิเทศก์” หมายความว่า ครูซึ่งสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษามอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาระหว่างผู้เรียนฝึกงานในสถานประกอบการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ตลอดจนการวัดประเมินผลการฝึกงานตามรายวิชานั้น ๆ

ข้อ ๔ สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการฝึกงานให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการฝึกงานในสถานประกอบการที่มีลักษณะงานสอดคล้องกับสาขาของผู้เรียน

(๒) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์และการรับสมัครการฝึกงานหลักสูตรการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

(๓) จัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกงานและปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกงาน

(๔) จัดให้มีครูนิเทศก์ เพื่อกำกับติดตามและประเมินผลการฝึกงานของผู้เรียนในสถานประกอบการอย่างน้อยสามครั้งต่อภาคเรียน โดยแต่ละครั้งต้องมีระยะเวลาหนึ่งในสามของระยะเวลาการฝึกงาน

(๕) จัดทำประกันอุบัติเหตุให้กับผู้เรียนที่เข้าฝึกงานในสถานประกอบการ

ข้อ ๕ สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมจัดการฝึกงาน ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำหนังสือบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการฝึกงานหลักสูตรการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

(๒) จัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพรายวิชา และแผนการนิเทศ

(๓) จัดให้มีผู้ประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา และผู้ควบคุมการฝึกงานของผู้เรียน

(๔) การฝึกงานในสถานประกอบการต้องเป็นไปตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ

(๕) จัดให้มีการวัดและประเมินผลการฝึกงานของผู้เรียน

ข้อ ๖ สถานประกอบการที่ร่วมจัดการฝึกงานให้ผู้เรียน ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) จัดให้มีหนังสือสัญญาการฝึกงานระหว่างสถานประกอบการกับผู้เรียน

(๒) จัดให้ผู้เรียนเข้ารับการฝึกงานไม่เกินวันละแปดชั่วโมง โดยให้มีเวลาพักวันละหนึ่งชั่วโมง และมีให้มีการฝึกงานติดต่อกันเกินสี่ชั่วโมง

(๓) จัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายและครุฝึกเพื่อควบคุมและดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ในกรณีที่สถานประกอบการมีสภาพแวดล้อมที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ โดยให้มีการฝึกงาน ไม่เกินวันละเจ็ดชั่วโมง

(๔) จัดให้ผู้เรียนมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละหนึ่งวัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ ต้องมีระยะห่างไม่เกินหกวัน

(๕) จัดให้ผู้เรียนหยุดการฝึกงานในวันหยุดตามประเพณีของสถานประกอบการนั้น

(๖) จัดให้ผู้เรียนลา การลาของผู้เรียนให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานประกอบการนั้น

(๗) ต้องมิให้ผู้เรียนที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเข้าไปฝึกงาน ระหว่างเวลา ๒๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา

(๘) จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำและห้องส้วมถูกต้องตามสุขลักษณะ มีการระบายอากาศ และทางออกฉุกเฉินภายในอาคารสถานที่ที่ใช้ในการฝึกงาน

(๙) จัดให้มีครุฝึกเพื่อควบคุม กำกับ ดูแลการฝึกงานของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามที่กำหนด

(๑๐) กำกับให้ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกงาน แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรม จริยธรรม และการร่วมกิจกรรมกับสถานประกอบการ ในกรณีที่สถานประกอบการไม่สามารถดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๗) ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองของผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกงานเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนและ จัดให้ครุฝึกควบคุม กำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิด

ข้อ ๗ ในกรณีสถานประกอบการที่ร่วมจัดการฝึกงานให้แก่ผู้เรียนจัดให้มีทุน การศึกษา เบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการแก่ผู้เรียน ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับความยินยอมจากผู้เรียนและผู้ปกครองและต้องจัดส่งสัญญาหรือข้อตกลงให้กับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาก่อน

(๒) การจ่ายเบี้ยเลี้ยงการฝึกงานและสวัสดิการให้แก่ผู้เรียน ให้สถานประกอบการ และ สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาพิจารณาร่วมกัน และให้ระบุไว้ในหนังสือสัญญาการฝึกงาน ระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการด้วย

ข้อ ๘ ในกรณีสถานประกอบการจะเลิกประกอบกิจการ หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นจนไม่สามารถที่จะดำเนินการฝึกงานได้ต่อไปให้สถานประกอบการแจ้งเป็นหนังสือให้สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนเลิกประกอบกิจการหรือมีเหตุจำเป็นนั้น เพื่อสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่ส่งผู้เรียนเข้ารับการฝึกงานปรับแผนการฝึกงานให้แก่ผู้เรียนตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป

ข้อ ๙ หากสถานประกอบการ สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ สถานประกอบการ สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจพิจารณายกเลิกบันทึกข้อตกลงที่ทำร่วมกันได้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เกิดปัญหา ในการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด

๒.๑๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นบทบัญญัติที่มีนัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานประกอบการ รวมทั้งการให้ความคุ้มครอง ความปลอดภัย สาธารณะจากการทำงาน เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อกำหนดให้การประกอบอาชีพในสาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องดำเนินการโดยผู้มีความรู้ความสามารถที่ได้รับการรับรองความรู้ความสามารถ โดยมีระบบการประเมินเพื่อรับรองความรู้ความสามารถ และให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจควบคุมการดำเนินการของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ กำหนดให้ค่าธรรมเนียมที่ได้รับจากการรับรองความรู้ความสามารถ ตกเป็นของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการรับรองความรู้ความสามารถ อีกทั้งกำหนดให้ผู้ประกอบการ ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา ฝีมือแรงงาน รวมทั้งปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยได้บัญญัติสาระสำคัญในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๓ บัญญัติเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาฝีมือแรงงานว่า หมายความว่า กระบวนการที่ทำให้ผู้รับการฝึกและประชากร วัยทำงานมีความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงงาน มีฝีมือความรู้ความสามารถ จรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพ และทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานเพื่อพัฒนาเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ อันได้แก่ การฝึกอบรม ฝีมือแรงงาน การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การรับรองความรู้ความสามารถ และการอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๓/๑ บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ โดยให้ผู้ประกอบกิจการซึ่งจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ตามจำนวนที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ใน (๑) โดยได้รับสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษสำหรับเงินได้ของ

ผู้ประกอบการ เป็นจำนวนร้อยละของค่าจ้างผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถที่ได้จ่ายในช่วงอัตราค่าจ้าง ทั้งนี้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

๒.๑๕ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘

สำหรับพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นกฎหมายสำคัญที่ช่วยเหลือสถานประกอบการและให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับสถานประกอบการต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือรัฐในการจัดการฝึกอบรม โดยสมควรยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งลูกจ้างไปฝึกอบรม หรือในการฝึกอบรมลูกจ้างของตน และภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ของผู้ดำเนินการฝึกที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ซึ่งออกตามความรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งมีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๔ บัญญัติเกี่ยวกับการให้ยกเว้นภาษีเงินได้แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยละของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นเข้ารับการศึกษาหรือฝึกอบรมในสถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่ทางราชการจัดตั้งขึ้นหรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๒) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยละของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมให้แก่ลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด

มาตรา ๕ บัญญัติเกี่ยวกับการยกเว้นภาษีเงินได้ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้ดำเนินการฝึกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๖ ถึงวันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

(๒) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยละของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ตั้งแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

๒.๑๖ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน

สำหรับประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงานนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงกำหนดหลักเกณฑ์ในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ

ข้อ ๓ ระบุว่าผู้ซึ่งจัดให้มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานตามสาขาอาชีพที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและประสงค์ขอรับความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ซึ่งการยื่นคำขอต้องยื่นตามจังหวัดที่สถานประกอบการของผู้ซึ่งจัดให้มีการฝึกนั้นตั้งอยู่

ข้อ ๔ การยื่นคำขอดังกล่าว ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดไว้ก่อนวันที่จัดให้มีการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำเนาหนังสือแสดงการจดทะเบียนและวัตถุประสงค์ของกิจการ หลักสูตร สถานที่ฝึกหรือศูนย์ฝึก ชื่อและคุณสมบัติของครูฝึก กำหนดระยะเวลาการฝึก รายการอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ใช้ฝึกทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ต้องจัดหาใหม่ วิธีการและมาตรฐานในการวัดผลการฝึก รายละเอียดประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก และรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึก เป็นต้น

๒.๑๗ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน

เพื่อประโยชน์ในการขอรับสิทธิประโยชน์และความชัดเจนในการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๗) และมาตรา ๓๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานจึงกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานไว้ โดยให้ผู้ดำเนินการฝึกซึ่งจัดให้มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานโดยการรับบุคคลทั่วไป หรือโดยการรับนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาที่สถานศึกษาส่งเข้ารับการฝึกตามหลักสูตรของสถานศึกษาหลักสูตรของผู้ดำเนินการฝึกหรือหลักสูตรที่สถานศึกษากับผู้ดำเนินการฝึกได้ร่วมกันจัดทำขึ้น หรือโดยการรับบุคคลที่ทางราชการส่งมาฝึกกับผู้ดำเนินการฝึกจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึก ดังนี้

๑) รายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ได้แก่

- ก. ประโยชน์ในด้านของการได้กำลังแรงงานเข้ามาช่วยในการดำเนินกิจการของผู้ดำเนินการฝึก
- ข. ประโยชน์ในด้านของการได้กำลังแรงงานในอนาคตที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะฝีมือและทัศนคติในการทำงานตรงตามความต้องการของผู้ประกอบกิจการ
- ค. ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ

๒) รายละเอียดเกี่ยวกับรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึก ซึ่งจะได้รับการส่งเสริมตามประเภทและอัตรา ดังนี้

- ก. ค่าสอนหรือค่าตอบแทนวิทยากร เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินชั่วโมงละ ๑,๒๐๐ บาท ทั้งนี้ ไม่เกินวันละแปดชั่วโมง
- ข. ค่าพาหนะเดินทางสำหรับผู้เข้ารับการฝึก ในวันที่มารายงานตัวเข้ารับการฝึกและในวันที่เดินทางกลับภูมิลำเนาเมื่อสำเร็จการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเที่ยวละ ๑,๐๐๐ บาท
- ค. ค่าพาหนะเดินทางสำหรับผู้เข้ารับการฝึกในระหว่างเข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินวันละ ๑๐๐ บาท เฉพาะวันที่เข้ารับการฝึก
- ง. ค่าอาหารและค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มสำหรับผู้เข้ารับการฝึก และผู้สอนหรือวิทยากรเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกินคนละ ๒๐๐ บาทต่อวัน เฉพาะวันที่มีการฝึก
- จ. ค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริง เฉพาะวันที่เข้ารับการฝึก

ฉ. ค่าที่พักสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท หรือไม่เกินวันละ ๑๐๐ บาท

ช. ค่าเครื่องแต่งกายสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

ข. ค่าจัดทำเอกสารประกอบการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท

ฅ. ค่าอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หรือเครื่องมือประจำตัวสำหรับผู้เข้ารับการฝึกที่จำเป็นต้องใช้ในการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท

ญ. ค่าประกันอุบัติเหตุระหว่างการฝึกสำหรับผู้เข้ารับการฝึกเท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท

๒.๑๘ สรุปสาระสำคัญจากรายงานการวิจัย รายงานการพิจารณาศึกษาและบทความที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๓.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ ดังนี้ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในวงการการอาชีวศึกษาว่าการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพกว่าการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบอื่น ๆ เพราะนักศึกษาที่ผ่านการศึกษาระบบทวิภาคีจะมีทักษะในด้านการปฏิบัติ ซึ่งได้เรียนรู้ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ จากการปฏิบัติงานจริง มิได้เรียนจากตำราในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ในขณะที่ผู้จบการศึกษาในรูปแบบปกติต้องเข้ารับการฝึกก่อนเข้าทำงาน

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคประกอบการที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และที่สำคัญ คือ ภาคประกอบการ ทั้งในส่วนของสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และกลุ่มธุรกิจ SME เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงจะเดินหน้าไปสู่ความสำเร็จได้ การดำเนินการของสถานประกอบการเพื่อให้ความพร้อมนั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม และต้องมีค่าใช้จ่ายมีมาตรการจูงใจให้ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการ คือ การที่สถานประกอบการ สามารถนำค่าใช้จ่ายจากการดำเนินการในความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิภาคี กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาไปลดหย่อนภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร การยื่นเอกสารเพื่อขอลดหย่อนภาษีนั้น จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของกระทรวงแรงงานโดยอนุโลม คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ เนื่องจากไม่มีกฎหมายฉบับอื่นบัญญัติให้ปฏิบัติได้ ทำให้เกิดปัญหาสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีใน ๒ ประเด็น คือ ๑) วิธีจัดทำรายละเอียดของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (ที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานถือว่าเป็นการฝึกเตรียมเข้าทำงาน) และ ๒) สถานประกอบการไม่ทราบว่ ค่าใช้จ่ายส่วนใดบ้าง ที่สามารถยื่นขอลดหย่อนภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร ดังนั้น เพื่อเป็นการหาทางออกในเรื่องดังกล่าว สร้างแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีให้มีความเข้มแข็ง สอดคล้องตามแนวนโยบายของรัฐบาล และให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นการเฉพาะ คณะกรรมการจึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันนำไปสู่แนวทางในการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยแบ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การแก้ไขปัญหาระยะสั้น และการแก้ไขปัญหาระยะยาว ดังนี้

การแก้ไขปัญหาระยะสั้น

๑) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คำจำกัดความของการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า “เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล...” กล่าวคือ เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันจัดการศึกษา เนื่องจากมีความตระหนักว่าการเรียนในสถานศึกษา เพียงอย่างเดียวไม่ได้ผลดีพอเท่ากับเรียนในสถานประกอบการด้วย ดังนั้น เมื่อเกิดข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ต่อสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษา สถานศึกษาหรือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการตามความเหมาะสม รูปแบบของความช่วยเหลือควรประกอบด้วย การช่วยอธิบายข้อกำหนดทางกฎหมาย ตลอดจน กฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐ การช่วยเตรียมเอกสารข้อมูลทั้งในส่วนที่ต้องเสนอต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และเอกสารที่ต้องยื่นเพื่อลดหย่อนภาษีต่อกรมสรรพากร ตลอดจนการจัดให้มีการประชุมกลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงข้อมูลและรายละเอียดด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและนำมาสู่ปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วไปในกลุ่มของสถานประกอบการที่เข้าร่วมในโครงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมทั้งจัดทำเอกสารและจัดทำแบบฟอร์มสำหรับการหักค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีเงินได้ประจำปีให้แก่สถานประกอบการ (ถ้าจำเป็น)

๒) เข้าพบเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เพื่ออธิบายหลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี วิธีการปฏิบัติ และค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการต้องรับผิดชอบ

๓) ขอรับความร่วมมือจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและให้ความสนับสนุน เมื่อสถานศึกษาและสถานประกอบการในพื้นที่รับผิดชอบยื่นคำขอรับความเห็นชอบและขอการรับรองที่เป็นประโยชน์สำหรับการลดหย่อนภาษีจากหน่วยงานของกรมสรรพากรในพื้นที่

๔) เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑) ถึง ๓) แล้ว ยังคงมีปัญหาสำคัญที่เหลืออยู่คือ ค่าใช้จ่าย ๒ ส่วน ที่ไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ เนื่องจากมิได้กำหนดไว้ในประกาศของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนี้ (๑) เบี้ยเลี้ยงนักศึกษาในวันที่ไม่มีการฝึก และ (๒) เงินค่าสอนสำหรับครูในสถานประกอบการ การแก้ไขปัญหาในส่วนดังกล่าวอยู่ในอำนาจของรัฐบาลที่สามารถดำเนินการได้ จึงสมควรให้นำปัญหาประการนี้เสนอขออนุมัติจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

การแก้ปัญหาระยะยาว

ปัญหาทั้งหมดที่เกิดกับสถานประกอบการนี้ เกิดจากการมีความจำเป็นต้องนำพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาใช้โดยอนุโลม เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายอื่น ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ ที่มีบทบัญญัติให้สถานประกอบการนำค่าใช้จ่ายไปขอลดหย่อนภาษีเงินได้ ปัญหาดังกล่าวนี้ จึงเป็นการ “ขาดกฎหมายที่กำหนดความชัดเจนในการลดหย่อนภาษีเงินได้” ที่คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาฯ ได้เคยทำการศึกษาและได้เคยมีข้อเสนอแนะในผลการพิจารณาศึกษาในปี ๒๕๕๗ ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหาระยะยาวเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สมควรที่จะดำเนินการให้มีกฎหมายที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยให้มีบทบัญญัติส่วนหนึ่งสำหรับแก้ปัญหาระยะยาวใน ๒ ประเด็น คือ

๑) ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. เป็นผู้ให้การรับรองหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนที่สถานประกอบการ

๒) ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดประเภทและอัตราของค่าใช้จ่าย ที่สามารถนำไปยื่นขอลดภาษีจากกรมสรรพากร

๒.๑๓.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกำลังคนเข้าสู่อาชีพ ของคณะกรรมการการศึกษาวุฒิสภา มีสาระและประเด็นที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติความไว้ตอนหนึ่งในมาตรา ๘ โดยกำหนดการจัดการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพจัดได้ ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน เพื่อผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพ ทั้งทักษะ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม โดยการวางแผนความร่วมมือ จัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การวัดและประเมินผล การวิเคราะห์ความต้องการกำลังคน การจัดทำฐานข้อมูลกำลังคน การดูแลอำนวยความสะดวกและสวัสดิการของผู้เรียนระบบทวิภาคีในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จะมาลงทุนในประเทศให้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเร่งยกระดับคุณภาพกำลังคนในกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาและผู้อยู่ในภาคแรงงานให้มีสมรรถนะสูงขึ้น โดยใช้กระบวนการของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น สถานประกอบการมีบทบาทที่สำคัญมากต่อความสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจำเป็นต้องอาศัยสถานประกอบการในการขับเคลื่อนและร่วมมือช่วยเหลือสถานศึกษา โดยที่การจัดการศึกษาดังกล่าว สถานประกอบการและสถานศึกษาต่างต้องมีภาระงานที่หนักและมีภาระหน้าที่สำคัญในการดำเนินการ ความสำเร็จของการศึกษาในระบบทวิภาคีจึงจำเป็นต้องอาศัย ความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงของผู้บริหารของทั้งสองฝ่ายที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และเข้าใจหลักการต่าง ๆ ในการดำเนินการ และมีความจริงใจที่จะเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ นอกจากนี้ ต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ความเข้าใจของตัวนักศึกษาและผู้ปกครอง ความพร้อม ของสถานศึกษา และความพร้อมของสถานประกอบการ โดยองค์ประกอบในเรื่องความพร้อม ของสถานประกอบการที่สำคัญในส่วนต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรที่ใช้ในสถานประกอบการที่ต้องร่วมกันจัดทำระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ กระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการ การนิเทศและการติดตามผลของครูหรืออาจารย์ที่ทำหน้าที่นิเทศ ครูฝึกหรือครูในสถานประกอบการที่ต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถเป็นครู ในระบบการศึกษาทวิภาคีได้ ความพร้อมในการเตรียมสถานที่ในสถานประกอบการ มาตรการด้านความปลอดภัย เบี้ยเลี้ยงสำหรับนักศึกษา ที่พักของนักศึกษา และอื่น ๆ กล่าวโดยสรุปก็คือ การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นอกจากมีความยากลำบากทางด้าน การให้การศึกษาลแล้ว ยังมีภาระด้านค่าใช้จ่ายอีกด้วย สิ่งดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเหตุผลที่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจึงเติบโตได้ค่อนข้างช้า ไม่มีการพัฒนาและขยายกระบวนการจัดการศึกษาได้ไม่กว้างขวางเท่าที่ควรจะเป็น แม้ว่าระบบการศึกษาดังกล่าวจะได้รับการสนับสนุน

จากรัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยมานานแล้วก็ตาม ถึงแม้ขณะนี้จะได้มีการประกาศจัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษา วิทยาลัยเขตพื้นที่ขึ้น จำนวน ๑๕ ศูนย์ กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือกับสถานประกอบการ วิชาชีพ หรือหน่วยงานของรัฐในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ทั้งทักษะความสามารถ และ คุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อยกระดับคุณภาพ กำลังคนในกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา และผู้อยู่ในภาคกำลังคนให้มีสมรรถนะสูงขึ้น แต่กลไก ความร่วมมือต่าง ๆ ยังไม่มีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ

ปัญหาความยากลำบากในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว เสมือนว่าจะได้รับความตระหนัก มากพอสมควร โดยบทบัญญัติในมาตรา ๑๐ ส่วนหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องการเรียนในระบบทวิภาคีว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ๑) จะต้องคำนึงถึงการมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วม ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ และ ๒) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชน ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม โดยที่ระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมมีหลายวิธี ได้แก่ การยกย่องเกียรติคุณ การให้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นการพิเศษ และมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้แก่สถานประกอบการ เนื่องจากสถานประกอบการที่ร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อให้ความพร้อม ในสถานการณ์ปัจจุบัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษาและพยายามส่งเสริมให้เยาวชน ของชาติหันมาสนใจและให้ความสำคัญกับการเรียนในภาคอาชีวศึกษา การศึกษาอาชีวศึกษาในระบบ ทวิภาคีเป็นหนทางที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนของชาติสนใจการเรียนด้านอาชีวศึกษา กลไก ของความสำเร็จในการเรียนระบบทวิภาคี คือ ความพร้อมของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ การที่จะทำให้เกิดความพร้อม สถานประกอบการจะต้องดำเนินการในหลายเรื่อง ตั้งแต่การส่งครู ในสถานประกอบการไปเข้ารับการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้อง กับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ การวางแผนร่วมกับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดแบ่งเวลาการเรียน ที่เหมาะสม การรับนักศึกษา การวัดผลการศึกษา และติดตามนิเทศและการดูแลนักศึกษาระหว่างที่อยู่ ในช่วงฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานประกอบการ ภาระงานทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น จากการดำเนินธุรกิจตามปกติของสถานประกอบการและต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น นอกจากค่าใช้จ่าย ในด้านการจัดการที่กล่าวมาแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ ค่าใช้จ่ายสำหรับ นักศึกษา ได้แก่ เบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าอุปกรณ์ความปลอดภัยระหว่างการเรียน เพราะสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการต้องประสบกับความยากลำบาก และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงบัญญัติให้มีระบบจูงใจสำหรับสถานประกอบการ ระบบ จูงใจที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การที่สถานประกอบการสามารถนำค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกับโครงการ จัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปลดหย่อนภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร ดังนั้น มาตรการลดหย่อน ภาษีจึงเป็นระบบจูงใจที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

แต่ปัญหาสำคัญจากที่กล่าวแล้วข้างต้น เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ยังไม่มีกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ แต่นักกฎหมาย ที่ใกล้เคียงที่สุดมาบังคับใช้โดยอนุโลมทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๔๖ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งการนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้โดยอนุโลมนั้น ทำให้สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมายที่นำมาใช้ ซึ่งก่อให้เกิดความยากลำบากต่อสถานประกอบการในการดำเนินการใช้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีต่าง ๆ การขอลดหย่อนภาษีนั้น สถานประกอบการ ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกาศกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรโดยอนุโลม นำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ตามมา กล่าวคือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นบางประเภทไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ และค่าใช้จ่ายบางประเภทไม่สามารถนำไปใช้ในการลดหย่อนภาษีได้จากการใช้จ่ายจริง นอกจากนี้ ยังมี พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ซึ่งหลักการส่วนใหญ่จะว่าด้วยเรื่องการฝึกอบรม (Training) เป็นหลัก แต่ในส่วนของการอาชีวศึกษาจะเป็นการจัดการศึกษา (Education) มากกว่า เมื่อมีปัญหาในเรื่องของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้กระบวนการและกลไกต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากสถานประกอบการนั้นก็เป็นอย่างล่าช้าไม่สามารถขยายผลการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีได้ในทุกประเภทวิชา และทุกระดับการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี มีจำนวนน้อยกว่าที่ควรจะเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยังไม่มีการแก้ไขปัญหามาจนถึงปัจจุบัน สรุปผลการพิจารณาศึกษา ได้ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา มาอย่างต่อเนื่อง และมีสถานประกอบการเข้าร่วมในการรับนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคี จำนวนมาก มีความหลากหลายของสถานประกอบการ ทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ซึ่งในแต่ละแห่งมีความพร้อมในการรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้นักศึกษามีสมรรถนะไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไม่ได้มีกฎหมาย ที่กำหนดประเภท และอัตราของค่าใช้จ่ายที่สามารถนำไปยื่นขอลดหย่อนภาษีจากกรมสรรพากร แต่ใช้ตามเกณฑ์ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ต้องมีการจัดทำเอกสารจำนวนมาก ทำให้ไม่สะดวก และเสียเวลา สำหรับบางสถานประกอบการ

๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่มีระบบการจูงใจให้สถานประกอบการที่มีความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งมีหลายวิธี เช่น การยกย่องเกียรติคุณ การให้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นการพิเศษ มีเพียงมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้แก่สถานประกอบการ เท่านั้น

๔) สถาบันการอาชีวศึกษา ที่มีหน้าที่ ดูแล กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของวิทยาลัยในสังกัด ได้รับมอบอำนาจในการลงนามความร่วมมือ แต่ส่วนมากจะมีการดำเนินการลงนามความร่วมมือ กับสถานประกอบการขนาดใหญ่

๕) สถานศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่งเมื่อเปลี่ยนแปลงผู้บริหารแล้ว ไม่ได้มีการประสานความร่วมมือที่ต่อเนื่อง ทำให้สถานประกอบการไม่รับนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคี

๖) สถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ปล่อยให้การดูแลนักศึกษา เป็นหน้าที่ของสถานประกอบการ ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนไม่ตรงกับหลักสูตรกำหนดไว้

๗) สถานศึกษาอาชีวศึกษา บางแห่ง ไม่มีระบบการฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคี ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความเข้าใจความแตกต่างของระบบ ทั้งของสถานประกอบการ ผู้ปกครอง และผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนในระบบทวิภาคี มีจำนวนน้อยลง

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ การพิจารณาศึกษารูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกำลังคนเข้าสู่อาชีพ มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน แยกย่อยไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาและมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาให้มีความยั่งยืน ดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการ ควรดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) กำหนดนโยบายระบบการศึกษาทวิภาคี เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำไปดำเนินการ ออกกฎหมาย กฎ ข้อบัญญัติ กฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นกลไก ในการดำเนินงานของการจัดการอาชีวศึกษา ร่วมกับภาคประกอบการ ให้มีความสะดวกคล่องตัว อาทิ การตรากฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งมีบทบัญญัติในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประกอบการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาให้เหมาะสม กำหนดบทบาทและแบ่งภาระความรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจนตามระดับและประเภทการศึกษา สอดคล้องกับลักษณะสถานประกอบการ รวมถึงบทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาด้วย

๑.๒) ส่งเสริม และ ประสาน กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคประกอบการ และบุคคลในการวางแผนและดำเนิน กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากความร่วมมือ โดยมีกลไกต่าง ๆ อาทิ มีการลงนามบันทึกความร่วมมือการจัดอาชีวศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับภาคประกอบการ มีการจัดทำคู่มือ/ข้อตกลงเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานความร่วมมือการจัดอาชีวศึกษา

๑.๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษากับภาคประกอบการและบุคคลอย่างเป็นระบบ ในการพัฒนาศักยภาพทางการบริหารของสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน

๑.๔) กำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความร่วมมือทั้งระดับกระทรวง และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำงานร่วมกันในการทำความร่วมมือกับสถานประกอบการในการให้ความร่วมมือในการเข้ารับนักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน ในด้านข้อมูลและข่าวสาร ในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดการทำงานเชิงรุกมากขึ้น

๑.๕) จัดทำฐานข้อมูล เกี่ยวกับ สถานประกอบการที่มีความร่วมมือในเรื่องลักษณะงานจำนวนความต้องการนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานและข้อมูลที่จำเป็นของสถานศึกษา ในการส่งนักศึกษาออกไปฝึกในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบันไม่เฉพาะของอาชีวศึกษาเท่านั้น

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) จัดทำ กฎหมาย กฎ ข้อบัญญัติ กฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็น กลไกในการดำเนินงานของการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับ

ภาคประกอบการอุตสาหกรรมให้มีความสะดวก คล่องตัว อาทิ การตรากฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การขับเคลื่อนการใช้กฎหมายเฉพาะเพื่อส่งเสริมให้ภาคประกอบการอุตสาหกรรมร่วมจัดอาชีวศึกษามากยิ่งขึ้น โดยตรากฎหมายเฉพาะเพื่อสร้างมาตรการจูงใจสิทธิประโยชน์

๒.๒) กำหนดนโยบายการบริหารงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการอาชีวศึกษาและความต้องการของภาคประกอบการอุตสาหกรรม โดยต้องกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายเพื่อจะตอบสนองผู้ประกอบการ ตลอดจนกำหนดรูปแบบของความร่วมมือที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ กำหนดกรอบระยะเวลาปฏิบัติ มีตัวชี้วัดความก้าวหน้า

๒.๓) วางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงาน และสาขาที่เป็นความต้องการในปัจจุบัน โดยใช้กลไกในการประสานความร่วมมือไปยังภาคประกอบการเพื่อให้ภาคประกอบการแจ้งความต้องการแรงงานในแต่ละสาขาอาชีพที่ชัดเจน

๒.๔) พัฒนามาตรฐานกำลังคนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะทางด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี โดยมีกลไกที่สำคัญ อาทิ การเพิ่มจำนวนผู้เรียนในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของภาคประกอบการ การให้ทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของอุตสาหกรรมหลักและการขอความร่วมมือภาคเอกชนร่วมให้ทุนการศึกษา

๒.๕) สร้างความเข้าใจกับสถานประกอบการในเรื่องความร่วมมือในการจัดการศึกษา พร้อมขยายเครือข่ายความร่วมมือการจัดอาชีวศึกษากับภาคประกอบการในเชิงรุก โดยมีกลไกสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน และผู้ประกอบการ

๒.๖) จัดการอบรมและพัฒนาครูนิเทศก์ ครูผู้สอนอาชีวศึกษาทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยมีการกำหนดมาตรฐาน ครูนิเทศก์ และครูผู้สอน มีการจัดสรรอัตรากำลังครูนิเทศก์ และครูผู้สอนให้เพียงพอ พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์งานเพื่อพัฒนารายวิชา และพัฒนาแผนการฝึกอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาผ่านโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๒.๗) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการกำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการฝึกทักษะประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ โดยมีการกำหนดให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน

๒.๘) เสริมสร้างทักษะในการสื่อสาร การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการ โดยมีกลไกการติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา (Communication) โดยใช้บุคลากร เครื่องมือ ช่องทาง และวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

๒.๙) จัดสวัสดิการ ค่าตอบแทน ทุนการศึกษา ระหว่างฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการให้กับผู้เรียน โดยมีกลไกจัดสวัสดิการและหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้เรียนขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ

๒.๑๐) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและภาคประกอบการในการจัดทำแผนการเรียน และแผนการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร เพื่อให้มีแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพสำหรับเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษา

๒.๑๑) กำหนดสมรรถนะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบมาตรฐาน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานสมรรถนะอาชีพ

๒.๑๒) ให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติภาคประกอบการ ที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา

๓) สถาบันการอาชีวศึกษา /สถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้

๓.๑) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ จากมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และสถานประกอบการ

๓.๒) พัฒนาหลักสูตรรายวิชา จากผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันในทุกสถานศึกษา

๓.๓) ดำเนินการให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในการจัดทำแผนการเรียน และแผนการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร เพื่อให้มีแผนการเรียน และแผนการฝึกปฏิบัติงานตามสมรรถนะในหลักสูตร

๓.๔) วางแผนร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกวิชาชีพ ตามความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของภาคประกอบการ โดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณฯ มีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนและดิจิทัลแพลตฟอร์มต่าง ๆ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้รับการฝึกทักษะโดยการบูรณาการการเรียนรู้เข้ากับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL)

๓.๕) วางแผนการนิเทศนักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคี ร่วมกับภาคประกอบการ โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการกำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการฝึกทักษะประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ มีการติดตามตรวจสอบ การฝึกอาชีพของ ผู้เรียนให้สอดคล้องตามแผนการฝึกที่กำหนดไว้ร่วมกัน และมีการประเมินความก้าวหน้าสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๓.๖) กำกับ ดูแล ติดตาม บทบาทหน้าที่ครูผู้สอนให้เป็นผู้ร่วมประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและร่วมประเมินทักษะการปฏิบัติงานผู้เรียนร่วมกับภาคประกอบการ

๔) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ควรดำเนินการ ดังนี้

๔.๑) เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานอาชีพ โดยเจ้าของอาชีพ

๔.๒) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกลุ่มอาชีพ

๔.๓) รับรองคุณวุฒิวิชาชีพให้กับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่พัฒนาจากมาตรฐานอาชีพ

๕) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ควรดำเนินการ ดังนี้

๕.๑) พัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้ทันสมัยสอดคล้องกับลักษณะงานในปัจจุบัน และเป็นไปตามมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

๕.๒) กำหนดเกณฑ์ตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับทันทีหลังสำเร็จการศึกษา

๕.๓) ส่งเสริมให้สถานศึกษาและสถานประกอบการ ที่มีมาตรฐานตามที่กำหนด เป็นหน่วยงานฝึกอบรม และรับรองมาตรฐานได้

๖) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ควรดำเนินการ ดังนี้

- ๖.๑) ส่งเสริมให้สถานประกอบการรับผู้เรียนเข้าฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคีเพิ่มขึ้น
- ๖.๒) จัดทำมาตรฐานอาชีพ ร่วมกับ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
- ๖.๓) สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๗) สถานประกอบการ ควรดำเนินการ ดังนี้

- ๗.๑) รับนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคี อย่างต่อเนื่อง
- ๗.๒) วางแผนการทำงานร่วมกันกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา
- ๗.๓) ดูแลนักศึกษาระหว่างฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคี ในสถานประกอบการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษา
- ๗.๔) ประเมินผลรายงานผลการฝึกปฏิบัติงาน/ทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษา
- ๗.๕) พัฒนาครูผู้สอนร่วมกับสถานศึกษา โดยการรับเข้ามาปฏิบัติงาน

ในสถานประกอบการ

๘) กระทรวงการคลัง และ ธนาคารพาณิชย์ ควรดำเนินการ ดังนี้

- ๘.๑) กำหนดนโยบาย และออกกฎหมายในการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้เหมาะสมกับ บทบาทและหน้าที่ของสถานประกอบการ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
- ๘.๒) กำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินให้กับสถานประกอบการ และผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา เพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ

๒.๑๓.๓ รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง จากรายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง โดย อุดมศักดิ์ มีสุข และคณะ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๒) พัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลางเป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยศึกษาเอกสารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในอดีต ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ๔๒ คน และศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนครูนิเทศก์ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานประกอบการ ครูฝึก ในสถานประกอบการ จำนวน ๕๗ สถานศึกษาจำนวนแห่งละ ๑๒ คน รวม ๖๘๔ คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ที่มีค่า Reliability ๐.๙๒ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์เส้นทาง และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแล้วนำมาจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า

- ๑) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลางมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

๒) รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสาขาช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วยปัจจัยการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมได้ ร้อยละ ๘๒.๙๐ โดยปัจจัยที่มีผลสูงสุดได้แก่ การจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน และการจัดทำหลักสูตรของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงด้วย ค่าสถิติ ประจํารูปแบบ คือ ค่าไคสแควร์ ๖๓๗.๓๕๑ ค่าองศาความเป็นอิสระ ๓๗๘ ค่าความน่าจะเป็น ๐.๐๕๘ ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง GFI ๐.๙๖๐ ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน ๐.๙๒๓ ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเชิงสัมพันธ์ ๐.๙๘๒ ค่าดัชนีรากที่สอง ของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ ๐.๐๓๘ ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า ๐.๐๔๒

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑) จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นถึงปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ สถานประกอบการ และสถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรมีการสร้าง ความเข้าใจในการจัดการให้มากขึ้น และแรงจูงใจ การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการประเมินผล การเรียนรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและปัญหาด้านการนิเทศ และติดตามผลการเรียน การสอน สรุปได้ ดังนี้

๑.๑) ด้านบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียน การสอน ขาดความตระหนัก ผู้สำเร็จการศึกษามุ่งศึกษาต่อมากกว่าเข้าสู่ตลาดแรงงาน ครูนิเทศมีภาระงาน มากและครูฝึกในสถานประกอบการ ขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล

๑.๒) ด้านสถานที่ ได้แก่ สถานประกอบการที่ตรงสาขางาน มีจำนวนจำกัด สถานศึกษาขาดทรัพยากรในการจัดอาชีวศึกษา สถานศึกษาไม่มีสถานประกอบการที่รองรับ

๑.๓) ด้านการจัดการ ได้แก่ การจัดทำหลักสูตร พบว่า มีปัญหาเรื่องความไม่ ชัดเจนในเรื่องการกำหนดนโยบาย การจัดการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาเรื่องการจัดทำแผนการสอน และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา พบว่ามีปัญหาเรื่องการประสานงานการส่งเสริมการนิเทศ การวัด และประเมินผลมีปัญหาใน ด้านส่งเสริมการวัดและประเมินผล การประชาสัมพันธ์ พบว่า มีปัญหาในด้าน การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์

๒) ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะองค์ประกอบ การส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอนและบุคลากร ปริมาณเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สนับสนุนการเรียน อย่างเพียงพอเหมาะสมตามเนื้อหาวิชาและผู้สอนควรมีประสบการณ์การทำงานจริงมาก่อน ทั้งด้าน ทักษะการปฏิบัติและความรู้ การฝึกฝนให้ผู้เรียนมีอุปนิสัยการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ การมีส่วนร่วม ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เรียนผ่านการประชาสัมพันธ์ และการประสานงานการนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และผ่านการนิเทศการศึกษาที่มี องค์ประกอบครูนิเทศก์หรือครูฝึกมีความรู้ความสามารถเหมาะสมตามสาขางานที่รับผิดชอบและนิเทศได้ ตามวัตถุประสงค์โดยมีการแจ้งผลการนิเทศให้นักศึกษาทราบ การแนะนำมอบหมายหน้าที่ให้นักศึกษา รับผิดชอบอย่างชัดเจนการส่งเสริมและสนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจในการนิเทศงานให้กับผู้ที่ เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจัดอบรมเรื่องการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับครูและบุคลากรเพื่อให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการทำงานร่วมกัน

๒) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ในสถานศึกษา ให้มีความยืดหยุ่นและความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถาบันการอาชีวศึกษา

๓) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการกำหนด

มาตรฐาน และวิธีการประเมินการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้เป็นสถานศึกษาที่เป็นเลิศสำหรับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดตั้ง และกลไก การประสาน ส่งเสริมธุรกิจหรือชายที่เหมาะสม เพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓) ควรมีการวิจัย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานโยบายจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในลักษณะของความร่วมมือที่ตอบสนองต่อความต้องการแรงงานของสถานประกอบการในชุมชน และท้องถิ่น

๔) ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น

๕) ควรมีการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพร้อมของสถานประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการอาชีวศึกษา ในลักษณะของความร่วมมือ

๖) ควรมีการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา

บทที่ ๓

แนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

๓.๑ สถานการณ์ปัจจุบันและความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ โดยจะต้องจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป เพื่อเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานสำคัญและนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อีกทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนระดับต้นและระดับกลางทางเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาและยกระดับประเทศไปสู่การพึ่งพาตนเอง กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องมีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาประเทศและเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้และการฝึกทักษะอาชีพระยะสั้นหรือระยะยาว ควบคู่กับการสร้างอาชีพ การมีรายได้ และการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจึงต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” ประกอบกับมาตรา ๘ ได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ความตอนหนึ่งว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบ (๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาดังกล่าวได้ในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

จากบทบัญญัติข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเข้าสู่อาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ทั้งในด้านการกำหนดหลักสูตร การคัดเลือกผู้เรียน การเข้าเรียน และการประเมินผลการเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยผู้เรียนต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาเพื่อเรียนในรายวิชาสามัญและวิชาชีพพื้นฐาน ส่วนการเรียนภาคปฏิบัตินั้นผู้เรียนจะต้องเรียนในสถานประกอบการ ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้สถานการณ์ บริบทและสภาพการทำงานที่แท้จริง ได้รับการปลูกฝังทัศนคติและนิสัยการทำงานที่ดี

มีความเข้าใจในระบบการทำงานในสถานประกอบการ ตรงต่อเวลา มีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับงานที่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเข้าใจผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี นอกจากนี้ ระบบทวิภาคียังเป็นการจัดการศึกษาที่สามารถผลิตผู้เรียนให้มีคุณสมบัติ มีทักษะและมีสมรรถนะได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่อผลิตกำลังคนให้สถานประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการขององค์กรพร้อมที่จะทำงานได้ทันที ไม่จำเป็นต้องฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน ซึ่งจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องทรัพยากรบุคคลด้วย

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ โดยความร่วมมือของสถานประกอบการและสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ทั้ง ๒ ฝ่าย ในปัจจุบัน การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ครอบคลุมความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยแบ่งเป็น ๕ Model ดังนี้

Model A การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) ในพื้นที่ คือ มีสถานประกอบการในพื้นที่ที่ตั้งสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชา ได้เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

Model B การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) นอกพื้นที่ คือ ไม่มีสถานประกอบการในพื้นที่ที่ตั้งสถานศึกษา ผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชาได้เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยจะต้องมีการจัดที่พักใกล้กับสถานประกอบการที่ไปฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียนและมีครูควบคุมดูแล

Model C การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีบางสาขาวิชา

Model D การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่พนักงานของสถานประกอบการ
การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต่างประเทศ

Model E การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการต่างประเทศ

จากสาระสำคัญข้างต้นที่บัญญัติว่า การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ ดังนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคประกอบการที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยที่ความร่วมมือดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นเพียงความร่วมมือเฉพาะสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการเท่านั้น แต่ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นแรงผลักดัน สนับสนุน และเป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญในการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าว ให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน อย่างไรก็ตามรูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะเป็นในลักษณะที่แต่ละสถานศึกษากำหนดแนวทางกันเองและมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่งก็ประสบความสำเร็จในการทำความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่บางแห่งก็ยังไม่สามารถประสานความร่วมมือให้สำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

ในขณะที่เดียวกันเมื่อพิจารณาบริบทความร่วมมือการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่ใช้การจัดการศึกษาสายอาชีพในการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศแล้วนั้น ส่วนใหญ่ทุกประเทศจะให้ความสำคัญกับสถานประกอบการในการเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุผลจากความต้องการแรงงานที่มีปริมาณและคุณภาพตรงตามความต้องการ ลดความเสี่ยงจากการขาดแคลน

แรงงานมีฝีมือ ลดต้นทุนแรงงาน และการพัฒนาฝีมือแรงงาน สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากภาครัฐในหลายลักษณะ เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษี การได้รับเงินอุดหนุน การยกย่องและเชิดชูเกียรติในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น โดยที่สถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพ และมีความพร้อมตามเกณฑ์ที่ภาครัฐกำหนด ตัวอย่างเช่น กรณีของประเทศเยอรมนี สถานประกอบการที่รับช่างฝึกหัดตามระบบทวิภาคี จะต้องมีความสัมพันธ์เข้าเกณฑ์ตามที่หอการค้าและอุตสาหกรรม และหอการค้าที่ลดกรรมในรัฐนั้น ๆ กำหนดไว้ เช่น คุณสมบัติในด้านโครงสร้างของสถานประกอบการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น นอกจากนี้ สถานประกอบการยังมีบทบาทในการพัฒนาปรับปรุงทางด้านวิชาการผ่านสภาหอการค้าและสภาอุตสาหกรรม สำหรับประเทศออสเตรเลีย สถานประกอบการมีบทบาทสำคัญในการระบุดึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในปัจจุบันและในอนาคตสำหรับการพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสถานประกอบการอยู่เสมอ โดยผ่านการดำเนินการของสภาทักษะอุตสาหกรรม (Industry Skills Councils-ISCs) ที่มีการนำเอาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษา

ปัจจัยการขับเคลื่อนที่สำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาจะอยู่ที่นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีตามนโยบายของรัฐได้ให้ความสำคัญและทำให้เกิดความร่วมมือของหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคสถานศึกษา ภาคสถานประกอบการ และผู้เรียน โดยที่ภาครัฐมีทั้งกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้เป็นการเฉพาะ และมีแนวนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต่อภาคประกอบการ อาทิ สิทธิประโยชน์ในทางภาษีที่สถานประกอบการพึงได้รับ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น การให้เงินอุดหนุน การยกย่องเชิดชูเกียรติกับสถานประกอบการที่ให้การสนับสนุน มีความทุ่มเท และประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน มีการกำกับดูแลประเมินผลสถานศึกษาและผู้เรียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในด้านมาตรฐานการศึกษา โดยสนับสนุนในด้านเงินอุดหนุนและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การส่งเสริมด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การมีระบบเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ให้สิทธิประโยชน์และส่วนลดสำหรับผู้ที่ยื่นที่จบการศึกษา รวมถึงการชำระคืนเงินกู้ เป็นต้น

นอกจากนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในต่างประเทศ ทั้งเยอรมนี เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ มีมากมายหลายประการ โดยสรุป ดังนี้

๑) คุณภาพและความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแล การประเมินคุณภาพมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีมาตรฐาน ที่กำหนดโดยรัฐบาล ทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ทำให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพทุกแห่งมีคุณภาพความพร้อมทั้งในเรื่องของเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และครูผู้สอน

๒) คุณภาพของครูผู้สอนในสถานศึกษา และครูในสถานประกอบการ ซึ่งทั้ง ๔ ประเทศต่างก็ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกและการพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง (Training the Trainer) เพื่อให้ครูผู้สอนในสถานศึกษา และครูในสถานประกอบการ มีความเข้าใจในทักษะที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและภาคแรงงาน รวมทั้งองค์ความรู้ในเชิงเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย รวมทั้งแนวโน้มในอนาคต

๓) คุณภาพความพร้อมและความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ ที่มีความต้องการให้แรงงานมีทักษะตรงตามลักษณะงาน โดยสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในระบบ ทวิภาคี ทั้งการกำหนดนโยบายด้านอาชีวศึกษา ผ่านสภาหอการค้า สมาอุตสาหกรรม และสภาวิชาชีพ ต่าง ๆ การออกแบบและจัดทำหลักสูตรการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นต้น

๔) วินัยและความมุ่งมั่นของผู้เรียน ที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีสมรรถนะและ มีองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมในสังคม และการขัดเกลาในสังคมมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมทัศนคติและพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เข้าสู่การศึกษา ในระดับอาชีวศึกษาให้มีความตระหนักและรับผิดชอบในการเรียนควบคู่กับการทำงานในระบบทวิภาคี

๕) วุฒิบัตรและกรอบคุณวุฒิที่อยู่บนพื้นฐานสมรรถนะซึ่งผ่านการรับรอง กำกับ ประเมินโดยภาครัฐโดยหน่วยงานด้านการศึกษา และการประเมินและรับรองโดยภาคประกอบการ ผ่านการดำเนินงานของสภาวิชาชีพ สภาความร่วมมือของสถานประกอบการ อาทิสภาหอการค้า สมาอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถสะท้อนสมรรถนะในการทำงานของผู้จบการศึกษาที่ได้รับการยอมรับ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งวุฒิบัตรช่างชำนาญการ

๖) ระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีความต่อเนื่องไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ในสายปฏิบัติการโดยเฉพาะ ทำให้ผู้เรียนทางด้านอาชีวศึกษาสามารถศึกษาต่อเนื่องในสายปฏิบัติการ ได้จนถึงระดับดุษฎีบัณฑิต

๗) นโยบายของภาครัฐที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการศึกษา และผู้เรียน โดยเฉพาะนโยบายในการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ งบประมาณในการให้การสนับสนุน สิทธิประโยชน์ทางภาษี รวมทั้งนโยบายในการกำกับดูแล ประเมิน คุณภาพ สถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี

๘) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนหลักสูตรการประเมินผลทางด้านการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาระบบอาชีวศึกษา ด้วยการวิจัย ทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา การสัมมนาวิชาการ การประชุมร่วม ๓ ฝ่ายระหว่าง ภาครัฐ ภาคสถานประกอบการ และสถานศึกษา ทั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สถาบันพัฒนา วิชาการด้านการอาชีวศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นทั้งโดยภาครัฐ สถานศึกษา สถานประกอบการ สภาหอการค้า สมาอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี ทั้งในแง่หลักสูตร การฝึกอบรมครู การพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา การประเมินผล ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับ ความต้องการของสถานประกอบการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๙) บทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ที่ต้องมีการทำงานร่วมกันในการทำงาน หรือมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี

๑๐) ความไว้วางใจ ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด และการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐ ภาคสถานประกอบการ และภาคการศึกษา ผ่านกลไกต่าง ๆ อาทิ สภาวิชาชีพ สภาหอการค้า สมาอุตสาหกรรม หน่วยงานร่วมภาครัฐ ภาคสถานประกอบการ การประชุม สัมมนา ร่วม ๓ ฝ่าย ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความต้องการ และการพัฒนาที่มีแนวทาง ร่วมกัน เกี่ยวกับการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑๑) การมีกฎหมายที่อำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยกฎหมายดังกล่าวจะมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการใช้บังคับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ดำเนินการ รวมทั้งบทกำหนดโทษต่าง ๆ หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ทั้งในส่วนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลไกการขับเคลื่อนและการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในรูปแบบต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการพึงได้รับ รวมทั้งกองทุนพัฒนาการอาชีวศึกษา เป็นต้น การมีกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการเฉพาะเรื่อง จะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนและการพัฒนาการอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ อีกทั้งยังจะทำให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ อันจะส่งผลดีต่อตัวผู้เรียนทางด้านอาชีพตามมา

๑๒) สถานการณ์ สภาพแวดล้อมในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ที่ให้ความสำคัญกับแรงงานด้านอาชีวศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม และภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ของประเทศ และที่สำคัญ คือ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการมีงานทำของคนในประเทศที่เป็นดัชนีชี้วัดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจในระดับฐานรากและการมีทักษะและสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ถึงแม้จะมีปัญหาในเรื่องของทัศนคติต่อการเรียนทางด้านอาชีวศึกษาบ้างก็ตาม แต่สภาพแวดล้อมในเชิงเศรษฐกิจและสังคมจะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ผู้เรียนส่วนใหญ่เข้าสู่การศึกษาระดับอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีเพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้และมีงานทำ

๑๓) ผลประโยชน์ร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคสถานประกอบการ ภาคสถานศึกษาและผู้เรียน ต่อการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาแรงงานที่มีปริมาณและคุณภาพในภาพรวมของประเทศ ทำให้สถานประกอบการมีทรัพยากรแรงงานที่มีปริมาณและคุณภาพตรง ตามความต้องการในการขับเคลื่อนกิจการ ช่วยลดต้นทุนการพัฒนาคูशलกร และลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนแรงงาน ขณะที่ภาคสถานศึกษาได้รับประโยชน์จากการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาในเรื่องของการลดต้นทุนการซื้อเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีราคาแพงในการจัดการศึกษา และการพัฒนาทักษะของครูผู้สอนให้มีความทันสมัยกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ ส่วนในด้านผู้เรียนนั้น ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนที่ได้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อีกทั้งยังได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและภูมิใจผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้และมีงานทำในระหว่างเรียนและหลังจบการศึกษา

จากหลักการและปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของต่างประเทศข้างต้นดังกล่าว เมื่อพิจารณาในแง่ของความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันของประเทศแล้วนั้น สามารถที่จะนำหลักการและความสำเร็จในส่วนต่าง ๆ มาปรับและประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของไทยในหลายส่วน ทั้งหลักการและแนวทางในการทำความร่วมมือกับภาคประกอบการที่ต้องมีแนวทางที่ชัดเจน การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพ ซึ่งบริบทของประเทศไทยที่จะแก้ปัญหา ยกระดับและพัฒนาในส่วนดังกล่าวได้นั้นจำเป็นที่จะต้องมีการออกกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อให้กลไกการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีระบบ พร้อมกับการกำหนดบทกำหนดโทษในกฎหมายนั้นหากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติ เป็นต้น

๓.๒ บทวิเคราะห์สภาพปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระบบทวิภาคี

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศและมีผลบังคับใช้มากกว่า ๑๐ ปี จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการออกกฎหมายลำดับรอง กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่งผลต่อการพัฒนาและการยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่เป็นมีความก้าวหน้าเท่าที่ควรจะเป็น นอกเหนือจากการออกกฎหมายลำดับรองให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา เพื่อให้การอาชีวศึกษามีความเข้มแข็งด้วย เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น เป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติพร้อมกันไป โดยการเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สังกัด และเรียนหรือฝึกภาคปฏิบัติ หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสาขาวิชาที่ศึกษาในสถานประกอบการต่าง ๆ การฝึกภาคปฏิบัติหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าว เป้าหมายสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีสมรรถนะที่จำเป็น และมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของภาคประกอบการ นอกจากนี้ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีดังกล่าว ยังเป็นการเตรียมบุคลากรให้พร้อมเพื่อรองรับการขาดแคลนอัตรากำลังคนในอนาคตอีกด้วย ซึ่งสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษานั้นจะได้รับสิทธิประโยชน์ในทางภาษีหรือการลดหย่อนภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

หลักการข้างต้นเสมือนมีกลไกสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ดี แต่ปัญหาสำคัญคือพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังกล่าว เป็นการให้สิทธิสำหรับผู้เข้ารับการฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการในลักษณะของหลักสูตรการฝึกอบรบระยะสั้นหรือที่เรียกว่า Training แต่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นลักษณะการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เรียกว่า Education ดังนั้น การนำผู้เรียนเข้ามาฝึกงานหรือประสบการณ์วิชาชีพในลักษณะดังกล่าวจึงจำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงแรงงานกำหนดไว้ การขอลดหย่อนภาษีหรือใช้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาฯ ยังไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจและวางหลักเกณฑ์ให้สามารถดำเนินการเรื่องดังกล่าวได้โดยตรง แต่การดำเนินการในส่วนดังกล่าวจะใช้การอ้างอิงและอาศัยการเทียบเคียงกฎหมายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาใช้เป็นเกณฑ์ในการขอลดหย่อนภาษีให้กับสถานประกอบการโดยอนุโลม ซึ่งเมื่อมีการนำหลักการและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในกฎหมายข้างต้นไปใช้นั้น ก็มีความจำเป็นที่ต้องเข้าสู่กระบวนการและดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนั้นเช่นกัน โดยหลักการสำคัญเกี่ยวกับการฝึกงานหรือประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ หมวด ๔ สิทธิประโยชน์ มาตรา ๓๓/๑ ในขณะที่พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๕ ที่บัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้ด้วย

จากกฎหมายที่กล่าวถึงข้างต้น ล้วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ทั้งสิ้น ในขณะที่ผู้นำกฎหมายนั้นไปใช้โดยอนุโลม คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกลับไม่มีการออกกฎหมายระเบียบและหลักเกณฑ์ใด ๆ มารองรับการดำเนินการเป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตามเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายให้สามารถดำเนินการได้เองเป็นการเฉพาะจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในกฎหมายและระเบียบข้างต้นของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ในการขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ให้เดินหน้าไปได้ รวมทั้งประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ซึ่งสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีจำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด กรณีดังกล่าว หากเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ก็ไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคมากมาย แต่หากเป็นกรณีของสถานประกอบการขนาดเล็กก็จะเกิดปัญหาตามมามากมาย ส่งผลให้สถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาเกิดความลังเลสับสนในขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการ ตั้งแต่การยื่นหลักสูตรการฝึกอบรมต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน การกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินการฝึก ระบบทวิภาคี รวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดทวิภาคี

ดังนั้น เพื่อเป็นการหาทางออกในเรื่องดังกล่าว สร้างแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาโดยเฉพาะระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีให้มีความเข้มแข็ง สอดคล้องตามแนวทางที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีระเบียบ กฎหมาย กฎ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสมและสอดคล้องตามบริบทแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งมีความตระหนักว่าการเรียนทางด้านอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้ผลดีพอเท่ากับการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานประกอบการควบคู่พร้อมกันไปด้วย แต่จากผลการดำเนินการในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ผ่านมา เกิดปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดด้านต่าง ๆ มากมายกับสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยเฉพาะในเรื่องของสิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่มีเงื่อนไขและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ไม่ชัดเจน อีกทั้งแต่ละพื้นที่ในส่วนจังหวัดและภูมิภาคก็ยังมีกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การดำเนินการที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัญหาในส่วนของผู้เรียนเกี่ยวกับเบี้ยเลี้ยงนักศึกษา ในระหว่างฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ และเงินตอบแทนค่าสอนสำหรับครูผู้สอนในสถานประกอบการและในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องของสิทธิประโยชน์สำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ กฎหมายและประเด็นที่เกี่ยวข้องสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี

กฎหมาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง
<p>พระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗</p>	<p>มาตรา ๓ บัญญัติเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาฝีมือแรงงานว่า หมายถึง หมายความว่า กระบวนการที่ทำให้ผู้รับการฝึกและประชากร วัยทำงานมีความสามารถในการพัฒนา ปรับปรุงงาน มีฝีมือ ความรู้ความสามารถ จรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพ และทัศนคติ เกี่ยวกับการทำงานเพื่อพัฒนาเป็นแรงงาน ที่มีคุณภาพ อันได้แก่ การฝึกอบรม ฝีมือแรงงาน การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การรับรองความรู้ความสามารถ และการอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>มาตรา ๓๓/๑ บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ โดยให้ผู้ ประกอบกิจการซึ่งจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ตามจำนวนที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด ใน (๑) โดยได้รับสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นภาษีเงิน ได้เป็นกรณีพิเศษสำหรับเงินได้ของผู้ประกอบการ เป็นจำนวนร้อยละของค่าจ้าง ผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถที่ได้จ่ายในช่วงอัตราค่าจ้าง ทั้งนี้ โดยตรา เป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร</p>
<p>พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘</p>	<p>มาตรา ๔ บัญญัติเกี่ยวกับการให้ยกเว้นภาษีเงินได้แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยละของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่าย ในการส่งลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นเข้ารับการฝึกหรือ ฝึกอบรมในสถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่ทางราชการจัดตั้งขึ้นหรือ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>(๒) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยละของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่าย ในการฝึกอบรมให้แก่ลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด</p> <p>มาตรา ๕ บัญญัติเกี่ยวกับการยกเว้นภาษีเงินได้ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้ดำเนินการฝึกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่าย ในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน เพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๖ ถึงวันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ</p> <p>(๒) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยละของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่าย ในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ตั้งแต่วันที่ พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ</p>
<p>ประกาศ คณะกรรมการส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไข ในการให้ความเห็นชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการฝึก เตรียมเข้าทำงาน</p>	<p>ข้อ ๓ ระบุว่าผู้ซึ่งจัดให้มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานตามสาขาอาชีพที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดและประสงค์ขอรับความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกให้ยื่น คำขอต่อนายทะเบียน ซึ่งการยื่นคำขอต้องยื่นตามจังหวัดที่สถานประกอบการ ของผู้ซึ่งจัดให้มีการฝึกนั้นตั้งอยู่</p> <p>ข้อ ๔ การยื่นคำขอดังกล่าว ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดไว้ก่อนวันที่จัดให้มี การฝึก อบรมไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำเนา หนังสือแสดงการจดทะเบียนและวัตถุประสงค์ของกิจการ หลักสูตร สถานที่ฝึกหรือ ศูนย์ฝึก ชื่อและคุณสมบัติของครูฝึก กำหนดระยะเวลาการฝึก รายการอุปกรณ์ ที่จำเป็นที่ใช้ฝึกทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ต้องจัดหาใหม่ วิธีการและมาตรฐานในการวัดผล การฝึก รายละเอียดประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก และรายละเอียด ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึก เป็นต้น</p>

กฎหมาย	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง
<p>ประกาศ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน</p>	<p>๒) รายละเอียดเกี่ยวกับรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึก ซึ่งจะได้รับการส่งเสริมตามประเภทและอัตรา ดังนี้</p> <p>ก. ค่าสอนหรือค่าตอบแทนวิทยากร เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินชั่วโมงละ ๑,๒๐๐ บาท ทั้งนี้ ไม่เกินวันละแปดชั่วโมง</p> <p>ข. ค่าพาหนะเดินทางสำหรับผู้เข้ารับการฝึก ในวันที่มารายงานตัวเข้ารับการฝึก และในวันที่เดินทางกลับภูมิลำเนาเมื่อสำเร็จการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเที่ยวละ ๑,๐๐๐ บาท</p> <p>ค. ค่าพาหนะเดินทางสำหรับผู้เข้ารับการฝึกในระหว่างเข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริง ไม่เกินวันละ ๑๐๐ บาท เฉพาะวันที่เข้ารับการฝึก</p> <p>ง. ค่าอาหารและค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มสำหรับผู้เข้ารับการฝึก และผู้สอนหรือวิทยากรเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกินคนละ ๒๐๐ บาทต่อวัน เฉพาะวันที่มีการฝึก</p> <p>จ. ค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริง เฉพาะวันที่เข้ารับการฝึก</p> <p>ฉ. ค่าที่พักสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท หรือไม่เกินวันละ ๑๐๐ บาท</p> <p>ช. ค่าเครื่องแต่งกายสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท</p> <p>ซ. ค่าจัดทำเอกสารประกอบการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท</p> <p>ฌ. ค่าอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หรือเครื่องมือประจำตัวสำหรับผู้เข้ารับการฝึกที่จำเป็นต้องใช้ในการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท</p> <p>ฎ. ค่าประกันอุบัติเหตุระหว่างการฝึกสำหรับผู้เข้ารับการฝึกเท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท</p>

จากสาระสำคัญและรายละเอียดในตารางที่ ๓.๑ กฎหมายและประเด็นที่เกี่ยวข้องสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มากมาย ทั้งกฎหมายในส่วนของการอาชีวศึกษาเอง ซึ่งก็คือ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งปัจจุบันผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบก็ยังไม่มีการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง กฎ หรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวอย่างครอบคลุม โดยเฉพาะในส่วนของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการผลิตกำลังคนเข้าสู่การมีงานทำที่ต้องมีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ อย่างรอบคอบและมีกฎหมายให้อำนาจในการดำเนินการส่วนต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ในทางกลับกันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว กลับนำกฎหมายอื่นที่มีอยู่ทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน มาปรับใช้ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยอนุโลมซึ่งเนื้อหาสาระบางส่วนของกฎหมายข้างต้นก็พอที่จะดำเนินการไปได้ แต่รายละเอียดขั้นตอน และกระบวนการดำเนินงานบางส่วนก็ยังเป็นปัญหาต่อสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีดังกล่าว ส่งผลสำคัญต่อความเชื่อมั่นของสถานประกอบการในการเข้ามามี

ส่วนร่วมค่อนข้างมาก ในบางพื้นที่แทบไม่มีสถานประกอบการใดเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา อาชีวศึกษาเลย เพราะมีปัญหาความยุ่งยากทั้งในเรื่องภาษี และจะต้องรับผิดชอบผู้เรียน โดยการให้พนักงานประจำในสถานประกอบการเป็นพี่เลี้ยงในการสอนงานให้ผู้อื่นด้วย ดังนั้น การให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หรือการให้การเชิดชูเกียรติกับสถานประกอบการที่มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษานั้นจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อตัวผู้เรียนในระยะยาวรุ่นต่อรุ่น จึงควรที่จะต้องมีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีออกมาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สถานประกอบการเกิดความตระหนักและมีความมั่นใจในเรื่องผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับหากเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี

๓.๓ บทวิเคราะห์สถานการณ์และความต้องการกฎหมายการศึกษาระบบทวิภาคี

จากข้อมูลและสาระสำคัญของสถานการณ์ปัจจุบันและความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และบทวิเคราะห์สภาพปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระบบทวิภาคีข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเข้าสู่การประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง ระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการนำเอาโลกของการศึกษา และโลกของการทำงานมารวมไว้ในระบบเดียวกัน ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้าสู่การศึกษาในระบบดังกล่าว จะมีทั้งความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในวิชาชีพที่สนใจพร้อมกันไป ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาชีพและวิชาชีพในการปฏิบัติงานจริงพร้อมกันไปในคราวเดียว สิ่งที่คุณเรียนอาชีวศึกษาได้รับจากการศึกษาในระบบดังกล่าวนี้ นอกเหนือจากประสบการณ์ด้านวิชาชีพในสาขาวิชาที่สนใจแล้ว ผู้เรียนในระบบการศึกษาดังกล่าวยังได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบและความมีวินัยไปพร้อมกันอย่างลงตัว

๓.๓.๑ บทสรุปข้อเสนอแนะจากการจัดการเสวนา และการเดินทางไปศึกษาดูงาน

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้มีการจัดการเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางและกระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับการสะท้อนจากผู้เข้าร่วมการเสวนาในประเด็นเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) ปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ความต่อเนื่องในการทำความร่วมมือจัดการศึกษากับสถานประกอบการ ซึ่งประสบปัญหาเมื่อมีการโยกย้ายและปรับเปลี่ยนตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาใหม่ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้ารับหน้าที่ส่วนใหญ่มักจะไม่ดำเนินการสานต่อความร่วมมือกับสถานประกอบการเดิมที่ได้ทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการต่าง ๆ

๒) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งผู้เรียนเข้าฝึกวิชาชีพ ในขณะที่ผู้ประกอบการไม่เข้าใจระบบดังกล่าวอย่างชัดเจน ดังนั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษาจำเป็นต้องหาแนวทางสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา

๓) ควรมีแนวทางในการทำความร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาครู อาชีวศึกษาร่วมกันกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษา โดยใช้ระบบเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์การทำงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาสมรรถนะครูฝึกในสถานประกอบการให้ได้รับ คุณวุฒิทางด้านอาชีวศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มากขึ้น และ นำความรู้มาช่วยพัฒนาผู้เรียนเพิ่มขึ้นด้วย

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องแสวงหาแนวทางและรูปแบบ ในการทำความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาร่วมกัน อาทิ สถาบันคุณวุฒิ วิชาชีพ (องค์การมหาชน) สมาคมโรงแรมไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หรือหน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นส่วนร่วมในการผลักดันการผลิตผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

๕) ความไม่เข้าใจของผู้ประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียน ในสถานประกอบการ และทำให้เข้าใจว่าผิดกฎหมายแรงงาน โดยเฉพาะนายที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และอาจทำให้เข้าใจว่าการดำเนินการ ดังกล่าวเป็นการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย ทั้งที่เรื่องดังกล่าวเป็นการเสริมทักษะทางด้านวิชาชีพ ให้ผู้เรียนทางด้านอาชีวศึกษา ดังนั้น จึงต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวที่ชัดเจน เพื่อให้ กระบวนการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว

๖) ผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีที่เหมาะสมที่สุด คือ ผู้ที่เรียนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เนื่องจากผู้เรียนกลุ่มนี้จะมีความรับผิดชอบ มีวินัยและเข้าใจบริบท การเรียนสู่การทำงานมากกว่าผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษา ควรจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้กับ สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ได้ใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวในรูปแบบเดียวกัน ทั้งประเทศ

๘) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องมีกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือ หลักเกณฑ์ที่ให้สิทธิประโยชน์กับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษากับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่ชัดเจน และสามารถดำเนินการได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมในทุกพื้นที่และทุกบริบทของประเทศ ทั้งในเรื่อง สิทธิประโยชน์ในทางภาษี การเชิดชูเกียรติ และสิทธิประโยชน์อื่นตามความเหมาะสม

๙) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรให้ความสำคัญในการพัฒนา แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้

นอกจากนี้ จากการที่คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาเดินทางไปศึกษาดูงาน ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาคนั้น ในช่วงที่มีการนำเสนอสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอาชีวศึกษา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากสถานประกอบการและสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นนั้น เสียงสะท้อนของผู้เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งเป็นข้อเสนอแนะในประเด็น สำคัญ คือ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีนั้น เป็นระบบการจัดการศึกษาที่เป็นหารผลิต คนเข้าสู่การมีงานทำอย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบ ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง มีแนวทาง ขั้นตอนหรือกระบวนการที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคีที่ชัดเจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจะต้อง

จัดทำกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยสาระสำคัญในกฎหมายนั้นจะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่เป็นเงื่อนไขในการส่งเสริมระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) รูปแบบและแนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ใช้บังคับให้ดำเนินการทั่วประเทศกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

๒) กลไกและแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในรูปแบบของคณะกรรมการ

๓) สิทธิประโยชน์สำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๔) กองทุนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคี

จากหลักการและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากเวทีการเสวนาของคณะอนุกรรมการและการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการฯ ข้างต้น โดยสรุปก็คือ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นที่จะต้องมีความหมายให้อำนาจในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในเรื่องนั้นเป็นการเฉพาะ ซึ่งกฎหมายนี้จะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีขับเคลื่อนและเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

๓.๓.๒ กฎหมายการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของต่างประเทศ

การศึกษาแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับประเทศไทยนั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาประเทศต้นแบบที่จัดการศึกษาในรูปแบบดังกล่าว ทั้งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี โดยที่ประเทศดังกล่าวข้างต้นมีการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน แต่มีบริบทการจัดการศึกษาและวิธีการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพที่มีความแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ทุกประเทศข้างต้นล้วนแล้วแต่มีการออกกฎหมายในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการเป็นการเฉพาะ โดยสรุป ดังนี้

๑) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กล่าวได้ว่าการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual System) เป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในหมู่เยาวชนของทุกรัฐ และเป็นรูปแบบที่รัฐบาลสหพันธ์รัฐให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง มีการจัดตั้งสถาบันที่เรียกว่า “สถาบันแห่งชาติว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาชีพ (BIBB)” เพื่อทำหน้าที่ทางด้านวิชาการและการวิจัยที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกวิชาชีพหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในสถานประกอบการ โดยการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพในระบบทวิภาคี เป็นการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยความสมัครใจ ในจำนวนนี้มีสถานประกอบการหลายขนาดที่เข้าร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในส่วนขอสถานประกอบการขนาดใหญ่ สถานประกอบการขนาดกลาง รวมทั้งสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อม โดยการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพระบบนี้รัฐบาลจะมีมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการจัดการฝึกอบรม เช่น การสนับสนุนทางด้านวิชาการ การจัดสรรเงินอุดหนุนเบี้ยต่ำสำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อม เป็นต้น

รัฐบาลสหพันธ์รัฐได้เสนอร่างกฎหมายเพื่อปฏิรูปการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ (BerbiRefG) เข้าสู่สภา ซึ่งได้ประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘

ส่งผลให้กฎหมายการการฝึกอบรมวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๑๒ (BBIG) และกฎหมายส่งเสริมการฝึกอบรมวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๒๔ (BerBiFG) ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและรวมเป็นฉบับเดียวกัน โดยที่จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพครั้งนี้ เพื่อให้เยาวชนของประเทศได้มีโอกาสที่จะเข้าสู่โลกของการทำงานด้านอาชีพด้วยความสำเร็จให้มากยิ่งขึ้นและมีคุณภาพ และลดเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการประกอบอาชีพในบางของประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนียังคงรักษาตำแหน่งการเป็นประเทศที่มีคุณภาพระดับสูงในด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจของโลก ประเด็นหลักส่วนหนึ่งของการปรับปรุงกฎหมายเป็นเรื่องของการสอบขั้นสุดท้ายเพื่อรับประกาศนียบัตร การให้สิทธิครูในสถาบันอาชีวศึกษา การเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถาบันอาชีวศึกษา รวมทั้งการลดจำนวนกรรมการอาชีวศึกษาระดับชาติลง การจัดตั้งสถาบันวิจัย (Research Council) ทางอาชีวศึกษา เป็นต้น

๒) สหรัฐอเมริกา ในส่วนของสหรัฐอเมริกาตื่นตัวพัฒนาการศึกษาและปฏิรูปการศึกษาเรื่อยมา โดยเฉพาะในปี ๒๕๓๗ รัฐสภาได้ผ่านกฎหมายสำคัญ คือ กฎหมายเป้าหมาย ๒๐๐๐ : การให้การศึกษาก่ออเมริกา (Goals 2000 : Educate America Act of 1994) กฎหมายการเรียนรู้คู่การทำงาน (Schools – to - Work Opportunities Act of 1994) และกฎหมายว่าด้วยการประถมและมัธยมศึกษา (Elementary and Secondary Act) โดยที่กฎหมายทั้ง ๓ ฉบับข้างต้น ทำให้สหรัฐอเมริกาปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ และระดับต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานสูงขึ้น สามารถแข่งขันกับชาติอื่นได้ ในส่วนของการจัดอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพโดยตรง ในปี ๒๕๓๓ รัฐบาลกลางได้ออกกฎหมายที่เรียกว่า กฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและประยุกต์เทคนิคศึกษา (Carl D. Perkins Vocational and Applied Technical Education Act) ซึ่งเป็นกฎหมายทางด้านการอาชีวศึกษาที่สนับสนุนแนวคิดเรื่องการเตรียมเทคนิค (Technical Preparation-Tech Prep) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความถนัดและความสนใจทางเทคนิคศึกษาได้เข้าสู่การเรียนเตรียมเทคนิคตั้งแต่ชั้นมัธยมต้น (เกรด ๙) หรือมัธยมปลาย (เกรด ๑๐ หรือเกรด ๑๑) เมื่อเรียนจบมัธยมปลาย (เกรด ๑๒) ซึ่งก็คือนจบเตรียมเทคนิคศึกษา จะสามารถเข้าศึกษาต่อด้านเทคนิคในวิทยาลัยชุมชน หรือวิทยาลัยเทคนิคอีก ๒ ปี หรือเข้าสู่โปรแกรมการฝึกงานอีกอย่างน้อย ๒ ปี นอกจากนี้ อาจเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาเฉพาะทางหลักสูตร ๔ ปีได้เช่นกัน

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและเทคนิคศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ (Carl D. Perkins Vocational and Technical Education Act of 1998) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ปรับปรุงจากกฎหมายคาร์ล ดี เพอร์กินส์ อาชีวะและประยุกต์เทคนิคศึกษา เพื่อเป็นการสนับสนุนการลงทุนทางอาชีวศึกษาของรัฐบาลกลาง โดยสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจต่อการจัดอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพมาก ก็เพราะต้องแข่งขันในเศรษฐกิจโลกใหม่ จึงต้องเตรียมแรงงานฝีมือที่มีความรู้ ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและด้านปฏิบัติให้มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก ในด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการนั้น เป็นไปด้วยดีในทุกๆระดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากจิตสำนึกของประชาชนอเมริกันได้ถูกปลุกฝังเรื่องความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ระบบโครงสร้างขององค์กรต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงประสานกันการเกิดประโยชน์ร่วมกัน และการให้สิทธิประโยชน์บางอย่างแก่สถานประกอบการ เช่น การยกเว้นภาษีอากร การให้ความดีความชอบ และความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามกฎหมายการอาชีวศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓) ออสเตรเลีย การจัดการศึกษาของออสเตรเลียจะอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการมีงานทำ การศึกษา การฝึกอบรม และกิจการเยาวชน (DEETYA) การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมมีกองอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยมีภารกิจสำคัญ ๒ ด้าน คือ การพัฒนากำลังแรงงานให้มีทักษะและความชำนาญงานสูง ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม อีกด้านหนึ่งคือ การพัฒนาระดับการศึกษาและการฝึกอบรมในระดับชาติ ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การอิสระที่มีชื่อว่าสำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย (Australian National Training Authority : ANTA) ซึ่งเป็นองค์กรที่ประสานนโยบายทางด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างรัฐให้มีเอกภาพ สำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลียทำหน้าที่ต่าง ๆ อาทิ จัดทำและพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติ พัฒนา บริการ ส่งเสริมโครงสร้างการฝึกอบรมแห่งชาติ ให้ข้อเสนอแนะทั้งทางด้าน งบประมาณ การเงิน และการวางแผน นำเสนอข้อมูลสถิติที่ทันสมัย และจัดทำรายงานประจำปี ทบทวนนโยบาย ประสานงาน แนวความคิดเชิงสร้างสรรค์ วิจัย และประเมินผล รวมทั้งการบริหารโครงการระดับชาติและการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพพร้อมกันในระดับชาติ

และเนื่องจากรัฐธรรมนูญของออสเตรเลียได้มีบทบัญญัติกำหนดให้แต่ละรัฐเป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาและฝึกอบรม (ที่เป็นส่วนหนึ่งของระดับอุดมศึกษา) ดังนั้น ก่อนที่จะมีการปฏิรูปการศึกษา แต่ละรัฐจึงพัฒนาระบบ โครงสร้าง การดำเนินงาน และการกำหนดคุณวุฒิเป็นของตนเอง จึงเป็นการยากที่จะจัดให้การอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพเป็นระบบของชาติร่วมกัน นอกจากนี้ การประกันให้การฝึกอบรมวิชาชีพ นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะ โดยที่การฝึกอบรมวิชาชีพได้มีการจัดโครงสร้างโดยกำหนดเป็นกฎหมายมาก่อนแล้ว ซึ่งเป็นการประกันการเข้าสู่แรงงานของเยาวชนได้เป็นอย่างดี แต่ระบบดังกล่าวไม่ได้เป็นการประกันอย่างเพียงพอว่า ได้มีการเปิดโอกาสให้มีการฝึกปฏิบัติที่สอดคล้องกับสาขาที่ฝึก เพื่อให้มีสมรรถนะทางอาชีพหรือไม่ ดังนั้นจึงได้มีการพัฒนาการฝึกแบบฐานสมรรถนะ การขยายการฝึกอบรมวิชาชีพให้กว้างขวางมากขึ้น การปรับปรุงเพื่อขยายให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ การรับรองทักษะที่เพิ่มขึ้นที่นอกเหนือจากการเข้ารับการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบ การประสานงานที่ใกล้ชิดกันระหว่างการทำงานกับการเรียนรู้ นอกจากนี้ การให้แนวคิดกับสถานประกอบการ (โดยเฉพาะสถานประกอบการขนาดเล็ก) ซึ่งแต่เดิมเคยคิดว่าการฝึกเป็นเรื่องของระบบการศึกษาเท่านั้น ให้หันกลับมาให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น โดยมีกฎหมายที่กำหนดมาตรการจูงใจต่าง ๆ ในอดีตที่ผ่านมาการให้สถานประกอบการเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพไม่กว้างขวางมากเท่าที่ควร อาจทำให้หลักสูตรเหล่านั้นล้าสมัย ก้าวไม่ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔) ญี่ปุ่น ประเทศญี่ปุ่นถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งประเทศที่รับเอาหลักการและแนวคิดการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมาจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แต่มีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาและการทำงานควบคู่กันไป สำหรับระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันนั้น การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ดำเนินการโดย ๒ กระทรวงหลัก คือ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงแรงงาน โดยที่วิทยาลัยเทคโนโลยีของญี่ปุ่น เรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า Kosen เป็นระบบการศึกษาที่ใช้เวลาในการศึกษา ๕ ปี รับผู้สนใจที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าศึกษา โดยการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา อย่างไรก็ตามมีผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางคนเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยี โดยจะเข้าศึกษาในชั้นปีที่ ๔ จุดเด่นของวิทยาลัย

เทคโนโลยี คือ การจัดการศึกษาจะเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง ๕ ปี หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ผู้ที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีสำเร็จการศึกษาก่อนผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ๒ ปี ญี่ปุ่นจัดการอาชีวศึกษาทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการและมีการเรียนการสอนแบบ Cooperative Education ดังนั้น หลักสูตรอาชีวศึกษามีความหลากหลายและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการของผู้เรียน แต่การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมส่วนใหญ่ดำเนินการโดยภาคเอกชนในขณะที่รัฐบาลเป็นเพียงผู้ส่งเสริมและสนับสนุนผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิทยาลัยเทคโนโลยีในประเทศญี่ปุ่น ผลักกำลังคนที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีเพื่อตอบสนองการเติบโตอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยของรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และวิทยาลัยอาชีวศึกษาของเอกชน

การจัดอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพในญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเชื่อว่าความสำเร็จในการศึกษาเป็นเงื่อนไขและปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการทำงานและฐานะทางสังคม ญี่ปุ่นมีการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในรายวิชาทางด้านอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับระดับ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เรียนรู้โดยตรง และเริ่มอย่างจริงจังในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับผู้ที่เลือกเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการเรียนในสายวิชาชีพอาจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยี หรือวิทยาลัยเฉพาะทาง ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอาจเข้าเรียนทางด้านวิชาชีพใน Junior Collage หรือในวิทยาลัยเฉพาะทาง ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ นอกจากนี้ ยังมีกระทรวงแรงงานที่จัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับพนักงานของตนด้วย การจัดอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานศึกษาต่าง ๆ จะเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ทักษะ และได้รับประสบการณ์จริงเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจงานอาชีพที่ต้องการทำในอนาคต นอกจากนี้ ผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษาสามารถที่จะโอนย้ายไปในสถานศึกษาอื่นได้ด้วย

๕) สาธารณรัฐเกาหลี การจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพในสาธารณรัฐเกาหลี จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในสถานศึกษาของรัฐและสถานศึกษาของเอกชน รวมทั้งจัดการศึกษาในสถานประกอบการที่มีการสอนเกี่ยวกับการอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพ มีการสอนแบบทวิภาคี โดยนักศึกษาจะต้องศึกษาภาคทฤษฎีในสถานศึกษาเป็นเวลา ๒ ปี และต้องฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการเป็นเวลา ๑ ปี การผลักดันและขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ สาธารณรัฐเกาหลีมีการตั้งกองทุนฝึกอบรมอาชีพโดยได้รับเงินจากเงินภาษีการฝึกอบรมอาชีพ (Vocational Levy) และมีการออกกฎหมายเพื่อให้การสนับสนุนภาคเอกชนที่ร่วมจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ได้แก่ กฎหมายพื้นฐานสำหรับการฝึกอบรมอาชีพ (The Basic Law for Vocational Training) กฎหมายการฝึกอบรมอาชีพ (Vocational Training Act) และกฎหมายพิเศษสำหรับการฝึกอบรมอาชีพ (Special Acts for Vocational Trainings)

นอกจากนี้ สาธารณรัฐเกาหลียังได้ขับเคลื่อนระบบไมซ์เตอร์ โดยที่ระบบไมซ์เตอร์ในสาธารณรัฐเกาหลี มี ๔ หลักสูตร โดยหลักสูตรที่นิยมคืออโตโมทิว โดยรูปแบบจะเป็นการฝึกอบรมอาชีพ เพิ่มศักยภาพ มีระบบรูปแบบที่ชัดเจน เสริมสร้างความสามารถนำไปใช้ได้จริง ออกไปประกอบอาชีพได้ และปฏิรูปจากการศึกษาที่เน้นเชิงปริมาณเป็นเน้นคุณภาพ ทำให้ปัจจุบันนี้ สาธารณรัฐเกาหลีพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยหลักสูตร

ไมซ์สเตอร์ไฮ สคูล เทียบได้กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายที่เมื่อผู้เรียนได้เรียนจบแล้วจะสามารถสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้เช่นกัน โดยที่หลักสูตรนี้จะเน้นการพัฒนาแรงงานอาชีพ ทั้งนี้ในการปรับปรุงนโยบายการอาชีวศึกษาที่ผ่านมาได้เน้นไปที่เรื่องความสามารถการทำงานระบบเนื้อหาเทคโนโลยี ทัศนคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอุตสาหกรรม ตลอดจน ความสามารถมาตรฐานชาติ (National Competency Standard) หรือ NCS ที่มีความจำเป็นในการนำมาใช้ในหลักสูตรและประยุกต์ใช้จริง อีกทั้งยังช่วยขยายระบบคู่ขนานที่ยึดการฝึกงานเป็นหลัก ทำให้แนวโน้มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสาธารณรัฐเกาหลีให้ความสนใจหันมาเรียนอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของโรงเรียนไมซ์สเตอร์ จะจัดห้องเรียนที่มีนักเรียนประมาณ ๒๐ คน เพื่อให้ได้รับการสอนอย่างทั่วถึง หลักสูตรจะเน้นเสริมสร้างทักษะแต่ละบุคคล ไปจนถึงการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อนำไปต่อยอด อีกทั้งในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนมีชั่วโมงว่างก็จะมีโปรแกรมเสริมที่เป็นประโยชน์หลากหลายรูปแบบ โดยทั่วประเทศจะแบ่งเป็น ๘ ภูมิภาค ในแต่ละภูมิภาคมีทรัพยากรที่แตกต่างกัน ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาในแต่ละภูมิภาคจะมีความยืดหยุ่น ซึ่งสามารถที่จะปรับและประยุกต์ให้เข้ากับภูมิภาค รวมทั้งปรับให้เข้ากับ ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมด้วย และเมื่อจบการศึกษาจะมีการส่งต่อให้ถูกว่าจ้างโดยองค์กรที่เหมาะสมกับบุคคลนั้น ๆ ปัจจุบันมีบริษัทชั้นนำขนาดใหญ่เข้าร่วมหลักสูตรกับไมซ์สเตอร์จำนวนมาก

๖) ประเทศไทย การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ในประเทศไทย การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับฝีมือ (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช.) ระดับเทคนิค (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส.) และระดับเทคโนโลยี (ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หรือ ทล.บ.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ การจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษานั้นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานอาชีพ ที่ได้กำหนดให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีทักษะ ความรู้และความสามารถที่เข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมถึงมีระบบบริหารจัดการที่คล่องตัว ที่ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษาได้อย่างกว้างขวาง การจัดการอาชีวศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไว้ ความตอนหนึ่งโดยสรุปว่า ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว หลักสูตรและการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ รวมทั้งมาตรฐานอาชีพตามระดับคุณวุฒิ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิมีคุณภาพทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานที่ศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียน

การสอน เพื่อให้สังคมมีความเชื่อมั่นต่อคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาด้วย รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาสามารถจัดในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบรวมกัน ดังนี้ ๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาเป็นหลัก โดยมี การกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ๓) การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

ทั้งนี้ ในการจัดการอาชีวศึกษาได้กำหนดให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนได้ตรงความต้องการของสถานประกอบการ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ แหล่งวิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการฝึกอาชีพและการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ โดยที่สถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามสมควร โดยอาศัยกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน มาปรับใช้กับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีโดยอนุโลม การนำหลักกฎหมายข้างต้นมาใช้กับกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยอนุโลมนั้น สำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา หากเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการดำเนินการตามเงื่อนไขและกลไกต่าง ๆ ในการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่กำหนด แต่ในส่วน ของสถานประกอบการขนาดกลางและสถานประกอบการขนาดเล็กในบางพื้นที่ยังประสบปัญหาตามมามากมาย โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ แนวทาง เงื่อนไขและกลไกในระดับของจังหวัดที่แต่ละพื้นที่ดำเนินการไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่มีความชัดเจนในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนหลาย ๆ ส่วน ส่งผลสำคัญทำให้สถานประกอบการบางแห่งไม่รับผู้เรียนอาชีวศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นจำนวนมาก กรณีดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องในเรื่องของโอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่จะได้รับการเรียนรู้ในศาสตร์และองค์ความรู้ทางด้านวิชาชีพจากการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการที่เรียกว่าประสบการณ์การทำงานหรือประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งประสบการณ์ชีวิตในการทำงานจริงก็อาจจะไม่ได้รับการตอบรับจากสถานประกอบการต่าง ๆ ตามมาได้

จากสาระสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกฎหมายที่เป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์การดำเนินงานต่าง ๆ ที่ชัดเจน เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบการจัดการศึกษาให้เดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่อง เพราะแม้แต่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วใช้ระบบการจัดการอาชีวศึกษาในการพัฒนากำลังคน เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศทั้งระบบ ทั้งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี ก็มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการเฉพาะ ในส่วนของประเทศไทยเองถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ตาม แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการออกกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าว อีกทั้งยังไม่มีกฎหมายที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะด้วยเช่นกัน แต่กลับไปใช้กฎหมายอื่นมาปรับใช้โดยอนุโลม ซึ่งหลักการบางอย่างก็สามารถดำเนินการได้ แต่หลักการบางอย่างก็ยังคงเป็นปัญหาที่รอการแก้ไขมาจนปัจจุบัน

๓.๓.๓ ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายว่าด้วยการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ

เป็นที่ยอมรับในวงการการอาชีวศึกษาว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี น่าจะเป็นเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ คือ มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน มากกว่ารูปแบบอื่น ๆ เพราะผู้เรียนที่ผ่านการศึกษา ในระบบทวิภาคีจะต้องเข้าไปเรียนรู้ในสถานประกอบการ เป็นการเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานที่ดี โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ จากการปฏิบัติงานจริง ไม่ได้เรียนจากเอกสารหรือตำราในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถที่จะทำงานในสถานประกอบการนั้นๆ ได้ทันที ในขณะที่ผู้จบการศึกษาแบบปกติ ต้องเข้ารับการฝึกงานก่อนการทำงาน การศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยเป้าหมายอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษา ออกไปเป็นช่างฝีมือและช่างเทคนิคเต็มรูปแบบ มีทักษะฝีมือตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคประกอบการ ผู้ที่เข้าศึกษาหรือร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น จะมี ๒ สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือ เป็นผู้เรียนในสถานศึกษา และในขณะเดียวกันก็เป็นพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการด้วย ผู้เรียนหรือผู้ฝึกหัดจะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้นที่สถานศึกษา สัปดาห์ละ ๑ - ๒ วัน ส่วนรายวิชาชีพจะเรียนและฝึกปฏิบัติจริงที่สถานประกอบการ ๓ - ๔ วัน ทั้งนี้ อยู่ที่ข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

สำหรับประโยชน์ทั่วไปที่ผู้เรียนได้รับ ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการอื่น ๆ โอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ได้ฝึกอาชีพอยู่ก่อนคนอื่น ได้รับใบรับรองจากสถานประกอบการ ได้รับประกาศนียบัตรในระดับต่าง ๆ (ปวช. และ ปวส.) เช่นเดียวกับผู้เรียนปกติ และได้โอกาสศึกษาต่อระดับสูงขึ้นต่อไป นอกจากนี้ ยังเกิดประโยชน์ทางวิชาการเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้่องแท้ โดยนำความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประยุกต์เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที ไม่ต้องรอให้จบการศึกษา และที่สำคัญ คือ ได้รับประสบการณ์

ทำให้เพิ่มโอกาสที่จะได้งานทำสูงกว่าผู้เรียนระบบปกติ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ และสุดท้าย ประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยในการทำงาน ฝึกให้ผู้เรียนได้มีความรับผิดชอบสูง มีวินัย ตรงต่อเวลา มีความอดทน มีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับงานที่ทำ มีความเข้าใจระบบการทำงานในสถานประกอบการ มีความเข้าใจผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ดังนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจึงเป็น ระบบการจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ทั้ง ๒ ฝ่าย เป็นตัวอย่างที่ดี สามารถผลิตคนเพื่อรองรับองค์กร อย่างยั่งยืน ตอบโจทย์ความต้องการตลาดแรงงาน รองรับการเจริญเติบโต ในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรมและภาคธุรกิจต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากสถานประกอบการในประเทศหรือ ผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศให้ความสำคัญและหันมาให้ความสนใจ ร่วมกันสร้าง ผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษา ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่อาศัยความร่วมมือและ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ทั้งการรับผู้เรียนเข้าศึกษา การออกแบบ และจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การวัดและประเมินผลการศึกษา ร่วมกัน ที่นำไปสู่คุณภาพของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะส่งผลสำคัญต่อการพัฒนา ประเทศในภาพรวม กล่าวคือ ประเทศชาติก็จะเข้มแข็ง เศรษฐกิจไทยจะเติบโต รวมทั้งมีบุคลากร ที่มีศักยภาพมากขึ้นด้วย

จากสถานการณ์ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในปัจจุบัน พบว่า มีความพยายามในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่พบว่า ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติทั้งในส่วนของสถานศึกษา และสถานประกอบการ ทำให้ไม่สามารถเพิ่มผู้เรียนในระบบทวิภาคีได้ตามนโยบายที่กำหนด ทั้งในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาเหตุเนื่องมาจากไม่มีการออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ที่นำไปใช้ในการจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงต้องไปใช้กฎหมายของหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่อาจจะไม่เหมาะกับการจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ ดังนั้น การจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำกฎหมายเพื่อขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ เป็นการเฉพาะ เช่นเดียวกับกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว และจะต้องพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับ มาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะตรง ตามมาตรฐานเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ

๓.๔ แนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงได้ พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้นำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการยกระดับและพัฒนาการจัดการ การเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน ทำให้ผู้เรียน มีทักษะและมีสมรรถนะตามความต้องการของเจ้าของอาชีพ ซึ่งจะนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดทำ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยสาระสำคัญ ต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

หลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
พ.ศ.

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติให้การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา บัญญัติให้การจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดได้โดยรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมีคุณภาพและเกิดผลสำเร็จแก่ประชาชน โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษา อันจะเป็นการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อเป็นการจูงใจสถานประกอบการ ให้ความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่สมควรได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติอย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช้บังคับกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี” หมายความว่า การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

“ทวิศึกษา” หมายความว่า การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนานรูปแบบผสมหน่วยกิต

“สถานศึกษาอาชีวศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ

“สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน” หมายความว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันการอาชีวศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

“สถานประกอบการ” หมายความว่า สถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

“คณะกรรมการการอาชีวศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีต้องเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเป็นการจัดร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ สถานประกอบการ จะทำให้ผู้รับการศึกษา มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๗ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดดังต่อไปนี้

- (๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- (๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- (๓) ปริญญาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ให้จัดได้ในสถานศึกษาและสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีต้องคำนึงถึง

- (๑) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญา
- (๒) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคมและสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนา กำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระบบทวิภาคี
- (๓) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

หมวด ๒ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนที่รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง ในด้านการบริหารการอาชีวศึกษา ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา กำลังคน ด้านอุตสาหกรรม ด้านการเกษตรและประมง ด้านธุรกิจและการบริการ ด้านศิลปหัตถกรรม และด้านการท่องเที่ยว ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน และในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง จากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย จากสภา อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจากสถานประกอบการแห่งละหนึ่งคน

ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้รองเลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคน

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายยุทธศาสตร์ แผนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี แผนการจัดสรรทรัพยากร และแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๒) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรการกำหนด มาตรฐานและประกันคุณภาพตลอดจนเรื่องอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งอนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุน ในส่วนที่เกินจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๔) วางระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

(๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาระบบทวิภาคีอย่างบูรณาการ รวมทั้ง ส่งเสริมพัฒนาครูฝึก ครูและคณาจารย์ให้มีองค์ความรู้และทักษะวิชาชีพ

(๗) ติดตามผลการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๘) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๙) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายใน หกสิบวัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจาก ตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้ง ใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๖) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่ไม่ถึงหกสิบวันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

มาตรา ๑๕ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งหมด ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในการประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ในการประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๕ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี วิจัยและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งจัดทำทะเบียนควบคุมความร่วมมือของสถานประกอบการและดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สนับสนุนและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

หมวด ๓

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

มาตรา ๑๘ มาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการประกันคุณภาพ การวัดผล การประเมินผล ตลอดจนการดำเนินการในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๙ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และการปฏิบัติในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นการจัดในลักษณะการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนานรูปแบบสะสมหน่วยกิต และการดำเนินการ ในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยอนุโลม

หมวด ๔ สิทธิประโยชน์ของสถานประกอบการ

มาตรา ๒๑ สถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษา ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี จะได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษ สำหรับเงินได้ของสถานประกอบการจำนวน ร้อยละของค่าใช้จ่ายที่ได้ใช้ไปในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ โดยตราเป็น พระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

(๒) สิทธิที่จะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับเครื่องมือ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยออกเป็นประกาศกระทรวง การคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

ในการนี้ ให้ผู้ขอยกเว้นแสดงรายการเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ตามที่ได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) สิทธิที่จะได้รับการหักค่าไฟฟ้า และค่าประปา เป็นจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินที่สถาน ประกอบการได้เสียไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษี เงินได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

(๔) ประโยชน์ที่จะได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากร จากสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ตามสมควรแก่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการ

(๕) สถานประกอบการจะได้รับการเชิดชูเกียรติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการ

(๖) สิทธิและประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ คำขอรับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๒๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้ยื่นต่อ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด

มาตรา ๒๓ สถานประกอบการ หรือบุคคลที่บริจาคเงินให้กองทุนให้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษี เงินได้ เป็นพิเศษ ทั้งนี้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

หมวด ๕ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาาระบบทวิภาคี

มาตรา ๒๔ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้น เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาาระบบทวิภาคี” ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษา ระบบทวิภาคี โดยกองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินที่สถานประกอบการบริจาคให้กองทุน

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน

(๔) ดอกผล หรือ ผลประโยชน์จากกองทุน

(๕) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) เงินที่ได้รับจากต่างประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๗) เงินหรือรายได้จากการจัดกิจกรรม

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสถานประกอบการ แห่งละหนึ่งคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์ และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริการกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

มาตรา ๒๗ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดเป็นหนี้สูญให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุน จัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปี และเวลาทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๙ ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาบังคับใช้กับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๐ ในวาระเริ่มแรก ที่ยังมีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยให้ทำหน้าที่จนกว่าจะได้รับการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบและประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และข้อบังคับหรือระเบียบของสถานศึกษา ที่ใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓.๕ บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ในครั้งนี้ เป็นการเสนอแนวทางที่จะแก้ปัญหาการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้นำไปปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบดังกล่าว รวมทั้งต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์ ร่างกฎหมายฉบับดังกล่าว พร้อมทั้งแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้เสร็จสิ้น ก่อนการนำไปใช้โดยสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

หมวดที่	สาระสำคัญ
หมวด ๑ บททั่วไป	มาตรา ๖ – มาตรา ๙ กล่าวถึง การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
หมวด ๒ คณะกรรมการส่งเสริม การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	มาตรา ๑๐ – มาตรา ๑๗ กล่าวถึง อำนาจ หน้าที่ ของ คณะกรรมการส่งเสริม การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
หมวด ๓ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	มาตรา ๑๘ – มาตรา ๒๐ กล่าวถึง มาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการประกันคุณภาพ การวัดผล การประเมินผล
หมวด ๔ สิทธิประโยชน์ ของสถานประกอบการ	มาตรา ๒๑ – มาตรา ๒๓ กล่าวถึง สิทธิประโยชน์ของสถานประกอบการที่ร่วมมือ กับสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษา ในการจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคี จะได้รับ
หมวด ๕ กองทุนส่งเสริมและพัฒนา การศึกษาระบบทวิภาคี	มาตรา ๒๔ – มาตรา ๒๙ กล่าวถึง การจัดตั้งกองทุนขึ้น เรียกว่า “กองทุนส่งเสริม และพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคี” ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคี
บทเฉพาะกาล	มาตรา ๓๐ – มาตรา ๓๑ กล่าวถึง คณะกรรมการในวาระเริ่มแรก ที่ยังมีได้มี การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

นอกจากการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องเร่งรัดดำเนินการในการออกกฎหมายลำดับรอง อาทิ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งในส่วน of สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ

โดยสรุปแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ควรมีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานขึ้นมาเพื่อยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยคณะกรรมการฯ ควรประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบทวิภาคี เป็นอย่างดี ทั้งในส่วนผู้แทนจากสถานศึกษาอาชีวศึกษา และผู้แทนจากสถานประกอบการ รวมทั้ง

นักกฎหมาย ซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะช่วยในการดูแลรายละเอียดข้อมูล การใช้ถ้อยคำภาษากฎหมายที่ถูกต้อง และความเชื่อมโยงของกฎหมายที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้เกิดความรวดเร็วขึ้น

๒) ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยต้องพิจารณาให้ครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๓) ประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว เป็นรายมาตรา จากตัวแทนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในส่วน of สถานศึกษาอาชีวศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรืออาจใช้การประเมินโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นร่วมด้วยก็ได้

๔) ทบทวนและปรับปรุงรายละเอียดและสาระสำคัญตามข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

๕) ดำเนินการจัดทำการประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ผ่านตัวแทนของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๖) ทบทวนและปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ตามผลจากการประชาพิจารณ์อย่างละเอียดและรอบคอบในทุกส่วน

๗) นำเสนอไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบร่างกฎหมาย และข้อกฎหมายต่าง ๆ เพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

๘) ทบทวนและปรับปรุงรายละเอียดและสาระสำคัญตามข้อเสนอแนะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบร่างกฎหมาย

๙) นำเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีตามลำดับขั้นตอนที่กำหนด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับ เพื่อตราเป็นกฎหมายที่มีผลในการบังคับใช้ต่อไป

กระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ภาพที่ ๓.๑ กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องจัดทำกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญ ที่จะทำให้ครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้งระบบ โดยพิจารณาออกเป็น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้ง แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว อันจะส่งผลให้กระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในการจัดทำกฎหมาย ลำดับรองนั้น สามารถที่จะนำกระบวนการและขั้นตอนทั้ง ๙ ขั้นตอนดังกล่าว มาใช้ในการดำเนินการ ได้อีกด้วย

สำหรับการพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีครั้งนี้ เป็นการพัฒนาและยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อให้กลไก การดำเนินการต่าง ๆ เดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ใน ๓ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและ ความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ในส่วน ของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะ การยกระดับการอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาลัทธิสูตรและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอาชีพ ผู้ประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดงาน มีงานทำและมีรายได้ ตามสมรรถนะและเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้ การพัฒนาคนในวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็น เพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต โดยส่งเสริมและกระจายโอกาส ในการพัฒนาสมรรถนะให้กับภาคแรงงานทุกกลุ่ม ปรับกฎ ระเบียบให้มีความยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุน การดำเนินการในรูปแบบที่หลากหลายได้ การพัฒนาแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และการเข้าสู่เส้นทางอาชีพเข้าด้วยกันอย่างเบ็ดเสร็จ และมีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิด ความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะสามารถต่อยอดสู่การทำงานและเชื่อมโยงการเรียนรู้ในรูปแบบ ต่าง ๆ โดยมีการรับรองมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ โดยเฉพาะประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อเปิดโอกาส ในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access) โอกาสในการได้รับ ทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing Appropriate process in education) รวมถึงโอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนา ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน มีการบังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม

การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีดังกล่าว ยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด เพื่อสร้าง อนาคต สร้างรายได้ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง จัดทำหลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสม กับความรู้ความสนใจของผู้เรียน ในขณะที่นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) ก็ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะแนวนโยบายในการพัฒนาและ ปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโลก โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับ การศึกษาให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความสนใจ

และความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับเทคนิค โดยมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน ด้วยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องกับภาคประกอบการ องค์กรวิชาชีพ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ให้ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพได้ทันต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ ซึ่งแนวนโยบายดังกล่าวสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับนโยบายการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ในส่วนของการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง ทั้งการขยายและยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (DVE for All) การยกระดับการขับเคลื่อนความร่วมมือกับภาคเอกชน (Active MOU / MOA) การพัฒนาคุณภาพและทักษะชีวิตผู้เรียนอาชีวศึกษาในทุกมิติ การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรม การวิจัยและสิ่งประดิษฐ์

ทั้งนี้ จากหลักการ แนวทาง รวมทั้งแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องข้างต้นนั้นในการขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้กลไกการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นจะต้องมีการจัดทำกฎหมายที่ว่าการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ และบังคับใช้กฎหมายนั้นให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง จึงจะทำให้ระบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความเข้มแข็งมั่นคง และได้รับความร่วมมือจากภาคประกอบการเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ อันเป็นช่องทางให้ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษามีช่องทางและโอกาสในการทำงานทันทีหลังสำเร็จการศึกษา ส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีและยังจะทำให้การอาชีวศึกษาได้รับความสนใจจากผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นตามมา

บทที่ ๔

สรุปผลการพิจารณา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา

การพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการพิจารณาการศึกษาแนวคิด ที่มา ทั้งในเรื่องของหลักสูตร กฎหมาย กฎระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ แนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีรายได้ระหว่างเรียน มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จากการศึกษา พบว่า

๑) ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศใช้ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง กฎ หรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว โดยเฉพาะในส่วนของจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ควรมีความหมายให้อำนาจในการดำเนินการส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่จำเป็นที่จะต้องกฎหมายที่ในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ แต่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากลับนำกฎหมายอื่นที่มีอยู่ ทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน มาปรับใช้ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยอนุโลมนั้น ซึ่งเนื้อหาสาระบางส่วนของกฎหมายข้างต้นก็พอที่จะดำเนินการไปได้ แต่รายละเอียดขั้นตอน และกระบวนการดำเนินงานบางส่วนก็ยังเป็นปัญหาต่อสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒) การให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของภาครัฐเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ที่มีความทันสมัยซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ซึ่งในสถานประกอบการจะมีความพร้อมในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น จึงควรที่จะต้องมีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีออกมาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สถานประกอบการเกิดความตระหนักและมีความมั่นใจในเรื่องผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับหากเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี

๓) ปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ความต่อเนื่องในการทำความร่วมมือจัดการศึกษากับสถานประกอบการ ซึ่งพบว่าเมื่อมีการโยกย้ายและปรับเปลี่ยน

ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาใหม่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่งจะไม่ดำเนินการสานต่อความร่วมมือกับสถานประกอบการเดิมที่ได้ทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ

๔) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครองต้องเข้าใจระบบดังกล่าวอย่างลึกซึ้งว่าเป็นระบบการเรียนการสอนที่ต้องการผลิตผู้เรียนเพื่อการมีงานทำ มีอาชีพ และมีรายได้ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เข้าสู่ระบบการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน ผู้ปกครองส่วนหนึ่งกลับไม่เข้าใจระบบการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีและยังเข้าใจว่าบุตรหลานของตนไม่ได้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ต้องไปทำงานในสถานประกอบการแทน

๕) สถานประกอบการที่มีการรับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และผู้เรียนในระบบทวิภาคียังไม่เข้าใจความแตกต่างกันของทั้ง ๒ ระบบ สถานประกอบการบางแห่งมีความกังวลว่าการรับผู้เรียนอาชีวศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะผิดกฎหมายแรงงาน โดยเฉพาะนัยที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้เข้าใจว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย จึงไม่ให้ความร่วมมือในการรับผู้เรียนในระบบทวิภาคี โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

๖) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการจัดทำ “แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี” ตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้สถานศึกษา และสถานประกอบการใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ และให้ครู อาจารย์ ผู้เรียน ตลอดจนผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน นั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์อย่างมากในการนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แต่การจัดทำแนวปฏิบัติดังกล่าว อาจจะไม่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด เพราะยังคงใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องฉบับเดิมของหน่วยงานอื่นโดยอนุโลม อาทิ เรื่องเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีของสถานประกอบการ กฎหมายของกระทรวงแรงงาน ทำให้ปัญหาทางด้านกฎหมายในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคียังไม่ได้รับการแก้ไข ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงจำเป็นต้องพิจารณาในการจัดทำพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีออกมาใช้เป็นการเฉพาะ ซึ่งจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ และจะแก้ปัญหาจากการนำกฎหมายอื่นมาใช้ในทางปฏิบัติจริง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในระบบดังกล่าวด้วย

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเพื่อจัดทำแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับประเทศไทย ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์จากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า มีการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน แต่มีบริบทการจัดการศึกษาและวิธีการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ที่มีความแตกต่างกันบ้าง แต่ที่สำคัญและเป็นปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนระบบทวิภาคี ในทุกประเทศข้างต้น คือจะมีการออกกฎหมายในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการเป็นการเฉพาะ ดังนั้น เพื่อประโยชน์สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพระบบทวิภาคีสำหรับประเทศไทย จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เร่งทำการศึกษาปัญหา ผลกระทบ และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สถานประกอบการ ผู้เรียน ผู้สอน รวมทั้งผู้ปกครอง จากการดำเนินการที่ผ่านมาของทุกสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัด รวมทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การจัดทำร่างกฎหมาย “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี”

๒) ดำเนินการจัดทำร่าง “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี” ตามขั้นตอนและแนวทางที่นำเสนอไว้ในบทที่ ๓ รวมทั้ง พิจารณาออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี มีกระบวนการที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๓) กำหนดแนวทางในการสร้างความเข้าใจที่จะทำให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา

๔) พัฒนารูปแบบการทำความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาร่วมกัน อาทิ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สมาคมโรงแรมไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการผลักดันระบบการผลิตผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

๕) จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกสถานศึกษาอาชีวศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้นำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวในรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ

๖) ให้ความสำคัญในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในทุกช่องทางและทุกรูปแบบของสื่อ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเกิดการรับรู้ในวงกว้าง และเห็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
สู่สากล (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๕.
- ระวีวรรณ ชิตระกุล. ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๔๘.
- นรินทร์ สมมุติ และคณะ. อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๖
(กันยายน - ตุลาคม ๒๕๖๔), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๖๔.
- สมพร ปานดำ. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทักษะของช่างอุตสาหกรรมอาชีวศึกษาไทย ในยุคดิจิทัล
วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑: มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓.
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๓.
- สมพร ปานดำ. การพัฒนาความร่วมมือกับภาคประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาเชิงรุก ประเภท
วิชาอุตสาหกรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ ปีที่ ๗ (ฉบับที่ ๘)
เดือนสิงหาคม ๒๕๖๓. หน้า ๓๘๑ - ๓๘๗.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, ๒๕๕๔.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน
การสอนสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๐.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการเรียนรู้อ
กับการทำงาน (Work-integrated Learning), กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๒.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด :
กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย, กรุงเทพฯ,
๒๕๕๐.
- สมาคมสหกิจศึกษาไทย. คู่มือการจัดสหกิจศึกษา, กรุงเทพฯ : พรินซ์ตี, ๒๕๕๕.
- _____. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ
วิชาชีพ, ๒๕๕๑.
- _____. อนาคตภาพของการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน
และทิศทางการพัฒนาประเทศ, นนทบุรี : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด, ๒๕๖๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก, ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑.

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๖๐.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ณ อาคารรัฐสภา.

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/21750>.

นโยบายการจัดการศึกษา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)

<https://moe360.blog/2021/04/16/education-policy/>

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง จัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเขตพื้นที่

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การฝึกงานหลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๕

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน

ภาคผนวก

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”

ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”
ณ วิทยาลัยพาณิชย์การเซตุน เขตราชฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีพังโคนพาณิชย์การ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีการโรงแรมและการท่องเที่ยวไทย อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ มหาวิทยาลัยนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือนครศรีธรรมราช อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่อาชีพและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่”
ณ ศูนย์การเรียนรู้ บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) (Somboon Learning Academy)
และสถานประกอบการในเครือบริษัทฯ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ ศูนย์การเรียนรู้ True Digital Academy โครงการ ทูรดิจิทัลพาร์ค ทูร ดิจิทัล อคาเดมี แคมปัส
ถนนสุขุมวิท เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวันดี แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ บริษัท ภูพานเฮ 2021 (ไทยแลนด์) จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนา
องค์การนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)”
ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนา
องค์การนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)”
ณ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์การนักวิชาชีพ
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา”
ณ อาคารสำนักงาน บริษัท เลิศวิลัยแอนด์ซันส์ จำกัด เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
และศูนย์บูรณาการระบบอัตโนมัติ ถนนเศรษฐกิจ ๑ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

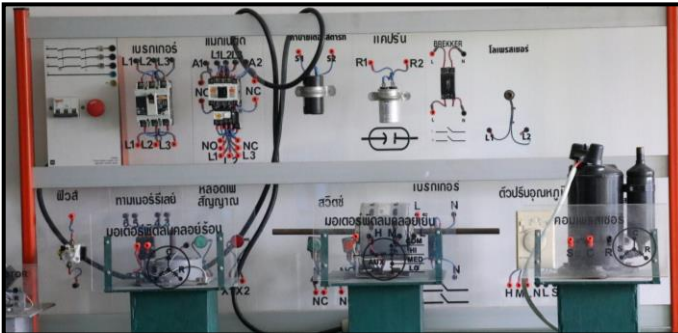
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษา”
ณ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“แนวทางการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)”
ณ วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

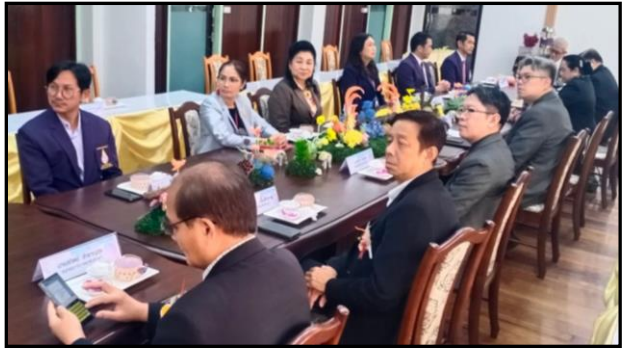
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการเรียนการสอนรูปแบบเรียนคู่งาน – งานคู่เรียน”
และ “การจัดหลักสูตรการเรียนรู้สู่การมีงานทำโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล”
ณ สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

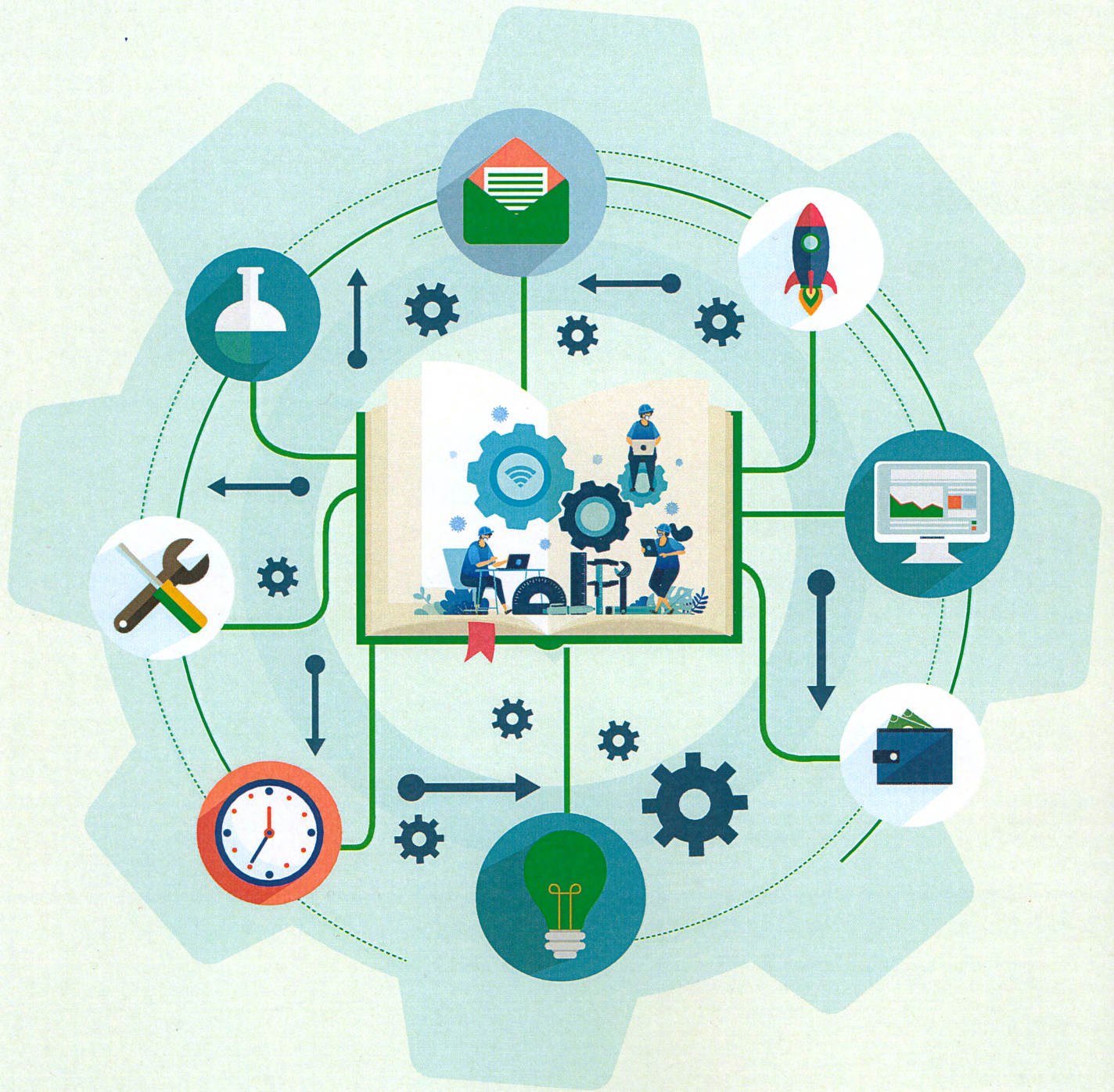

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ”
และ “การพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM)”
ณ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนา
กำลังคนอาชีวศึกษา (CVM)”
ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษารนบุรี เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

ออกแบบและพิมพ์ที่
 สำนักการพิมพ์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพฯ
 ๐ ๒๕๓๓ ๓๕๑๕, ๐ ๒๕๓๓ ๓๕๑๖, ๐ ๒๕๓๓ ๓๕๑๗, ๐ ๒๕๓๓ ๓๕๑๘

